

Universiteit
Leiden
The Netherlands

'Tous mes livres de langues estrangeres': het oosterse legaat van Josephus Justus Scaliger in de Universiteitsbibliotheek Leiden

Ommen, K. van

Citation

Ommen, K. van. (2020, July 2). 'Tous mes livres de langues estrangeres': het oosterse legaat van Josephus Justus Scaliger in de Universiteitsbibliotheek Leiden. Retrieved from <https://hdl.handle.net/1887/123225>

Version: Publisher's Version

License: [Licence agreement concerning inclusion of doctoral thesis in the Institutional Repository of the University of Leiden](#)

Downloaded from: <https://hdl.handle.net/1887/123225>

Note: To cite this publication please use the final published version (if applicable).

Cover Page

Universiteit Leiden

The handle <http://hdl.handle.net/1887/123225> holds various files of this Leiden University dissertation.

Author: Ommen, K. van

Title: 'Tous mes livres de langues estrangeres': het oosterse legaat van Josephus Justus Scaliger in de Universiteitsbibliotheek Leiden

Issue Date: 2020-07-02

Bronnen en literatuur

Primaire bronnen

archieven

Jan van Hout, *Dachbouck omme daerinnen alle lopende zaecken, de Universiteyt beroerende, aen te scryven, begonst naer Martini LXXX boven XVc*. UBL Archief van Curatoren (AC1) Nr. 100.

Catalogus Librorum omnium qui hodie conservatur à Josepho Scaligero. UBL Vulc 108 f 5.

Register van brieven betreffende de beroeping van J. Scaliger tot hoogleraar aan de Leidsche universiteit, 1591-1592. UBL Archief van senaat en faculteiten (ASF) nr. 524.

Royen, D. van, Schriftelijk Rapport [11 augustus 1741] van Mr. David van Royen, Secretaris van de Ed. Groot Achtbaere Heeren Curateuren over 's Lands Universiteit binnen Leijden, ende Burgemeesteren derzelve Stadt, nopens het begin en Voortgangh van alsmede zorge en ordre, gestelt, ende gedragen op, en over de Publique Bibliotheecq, ingevolge, ende ter Voldoeningh van het eerste Lidt van hun Ed. Groot Agtb. Resolutie, op den 30. April 1741, genomen. UBL BA H 1.

Testament J.J. Scaliger. UBL Codex Perizonii n. 5, fol. 39-44.

Verbouwing academiegebouw (1616?). Erfgoed Leiden en omstreken, Stadsbestuur 1574-1816 (SA II): nr. 3317.

Gedrukte en digitale bronnen

Baudius, D., *Oratio funebris dicta honori & memoriae maximi virorum Iosephi Iusti Scaligeri*. Lugduni Batavorum, prost. ap. L. Elzevirium et A. Cloucqium 1609.

Bertius, P. *Nomenclator autorum omnium. Quorum libri Vel manuscripti, vel typis expressi exstant in Bibliotheca-Batavae*. [...]. Lugduni Batavorum, Apud Franciscum Raphelengium 1595.

Bibliotheca Heinsiana sive catalogus Librorum quos magno studio & sumptu, dum viveret, collegit vir illustris Nicolaus Heinsius, Dan. Fil. In duas partes divisus. Lugduni in Batavis. Apud Joannem de Vivié [1682].

Book Sales Catalogues Online (BSCO). Book Auctioning in the Dutch Republic, 1599-ca. 1800. Online Publication door Brill, Leiden.

Burman, P., *Sylloges epistolarum*, Leidae, apud Samuelem Luchtmans 1724-1727.

Catalogus principum, civitatum, et singulariorum, qui donatione vel inter vivos vel mortis causa, bibliothecam publicam, in Academia Lugduno-Batava institutam, liberaliter ditarunt. Lugduni-Batavorum, ex officina Ioannis Paetsij 1597.

Catalogus librorum Bibliothecae Lugdunensis. Praefixa est Danielis Heinsii Bibliothecarii [...] oratio. Leiden 1612. Waarin opgenomen op p. 78 e.v. 'Catalogus librorum quos Bibliothecae Iosephus Scaligeri legavit'.

Catalogus Bibliothecae publicae Lugduno-Batavae ed. D. Heinsius. Leiden, ex officina Isaaci Elzeviri 1623.

Catalogus bibliothecae publicae lugduno-batavae [& Oratio [...] Pro bibliothecarii munere gratiarum actio [Daniel Heinsius] & Libri mss. arabici, quos ex oriente advexit I. Golius, cum genuinis arabicis eorundem titulis. Lugd. Batavorum, ex officina Elsevir. Acad. typograph., 1640.

Catalogus Bibliothecae publicae Lugduno-Batavae noviter recognitus Accessit Incomparabilis thesaurus librorum orientalium, praecipue mss. ed. F. Spanheim Lugdunum Batavorum. Vid. et her. Johannis Elsevirii, 1674. Leiden, Vid. et her. Johannis Elsevirii 1674.

Catalogus Librorum tam impressorum quam manuscriptorum Bibliothecae Publicae Universitatis Lugduno-Batavae ed. W. Senguerdus et al. Lugduno apud Batavos, sumptibus Petri van der Aa 1716.

Casaubon, I., *Epistolae, insertis ad easdem responsionibus [...], curante Theodoro Janson. ab Almeloveen.* Roterodami, typis Casparis Frisch et Michaelis Böhm 1709.

Casaubon, I., *Epistolae, quotquot reperiri potuerunt, nunc primum junctim editae. Adjecta est epistola de morbi ejus mortisque causa, deque iisdem narratio Raphaelis Thorii.* Hagae Comitum, ex officina Theodori Maire 1638.

Chauffepié, J.G. de, *Nouveau dictionnaire historique et critique pour servir de supplément ou de continuation au Dictionnaire historique et critique de Mr. Pierre Bayle.* Amsterdam, La Haye, Leyde, 1750-1756.

Colomiés, P., *Gallia Orientalis sive Gallorum qui linguam Hebraeam vel alias Orientales excoluerunt vitae.* Hagae-Comitum, s.n., 1665.

De Thou, J.-A., *Mémoires de la vie de Jacques-Auguste de Thou [...].* Rotterdam (Rouaan), R. Leers 1711.

Drusius, J., *Lachrymae Johannis Drusii junioris, tribus carminum generibus expressae, in obitum [...] Josephi Scaligeri, Julii Caesaris à Burden filii.* Franekeræ, excudebat Aegidius Radaeus 1609.

Erpenius, Th., *Orationes tres, de Linguarum Ebraeae, atque Arabicae Dignitate.* Leidæ, ex typographia auctoris 1621.

Fabricius, F., *Redevoering over den hondert en vyftigsten verjaardag, of het derde Jubeljaar der Hollandsche Akademie te Leiden. Uit last der Hoge Overheden gedaan den VIII February MDCCXXV, wanneer hij ten derde male het Rectoraat der Akademie afleide. Vertaalt door Dirk Smout.* Te Leiden, Pieter van der Aa 1725.

Heinsius, D., *In obitum V[iri] illust[rissimi] Iosephi Scaligeri lul. Cæs. A Burden F. eruditorum principis Orationes duae. Accedunt Epicedia eiusdem & aliorum: effigies item ac monumentum Scaligeri & principum Veronensium aeri incisa.* [Leiden], ex officina Plantiniana Raphelengij, 1609.

-----, 'In Iosephe Scaligere funere' in: *Orationes, editio nova.* Lugd. Batavorum, apud Ludovicum Elzevirium 1615.

Hottinger, J.H., *Promptuarium; sive, Bibliotheca Orientalis: exhibens catalogum, sive, centurias aliquot tam authorum, quam librorum Hebraicorum, Syriacorum, Arabicorum, Aegyptiacorum, Aethiopicorum, &c.: add. mantissa Bibliothecarum aliquot Europaearum tam public. quam privat.* Heidelbergae, Typis & impensis Adriani Wyngaerden 1658, Appendix pp. 18-24: *Catalogus Librorum Manuscriptorum quos Iosephus Scaliger Bibliothecae Leidensi legavit.*

Lucae, F., *Europäischer Helicon. Auff welchem die Academien oder hohe Schuhen von Anfang der Welt biss jetzo aller Nationen, besonders Europae, mit ihren Foundationen, Unglücksfällen, Restaurationen, Privilegiis, Jubilaeis, Nothwendigkeiten und Hindernüssen, Wächsthum und Abnehmen, rechten Gebrauch und Missbrauch, sambt ihren vornehmsten Lehrern, deren Verdienste und academischen Ehren-Tituln.* Franckfurt am Mayn, Bey Samuel Tobias Hocker, 1711.

Maizeaux, P. des, *Scaligerana, Thuana, Perroniana, Phitoeana, et Colomesiana [...].* Amsterdam, chez Cövens & Mortier 1740.

Merula, P., *Rariorum Biblioth. Acad. Lugdun. Catalogus. Compositus a P.G.F.G.N. Merula, Icto et historiarum in Acad. Lugd. Bat. Prof. et ibidem bibliothecario. Anno MDCVII D.D. Curatoribus ab eodem oblatus.* [1607].

-----, *Catalogus librorum bibliothecae [...] Pauli Merulae [...] quorum auctio habebitur Lugduni Batavorum in aedibus Ludovici Elsevirii, 29. Maij 1608.* Lugduni Batavorum, ex officina Thomae Basson, 1608.

[Meursius, J.], *Illustris Academia Lugd-Batava. Id est Virorum clarissimorum icones, elogia ac vitae, qui eam scriptis suis illustrarunt.* Lugd.-Bat., apud Andreas Cloucqius 1613.

-----, *Illustrium Hollandiae & Westfrisiae ordinum alma Academia Leidensis.* Lugduni Batavorum, apud Jacobum Marci et Iustum à Colster 1614.

-----, *Athenæ Batavæ, sive de urbe Leidensi & academia, virisque claris; qui utramque ingenio suo, atque scriptis, illustrarunt: libri dvo.* Lugduno Batavorum, apud Andream Cloucium, et Elsevirios 1625.

Naudé, G. *Advis pour dresser une bibliothèque.* Paris, Franç. Targa 1627.

Nicéron, J.P., *Mémoires pour servir à l'histoire des hommes illustres dans la république des lettres. Avec un catalogue raisonné de leurs ouvrages.* A Paris, chez Briasson 1729-1745.

Orlers, J., *Beschrijvinge der stad Leyden. Inhoudende 't begin, den voortgang [...] der selver [...]; Mitsgaders Verhael van alle de belegeringen [...]; insonderheyt historische beschrijvinge van de laetste strenge belegeringe [...] anno 1574; verciert met verscheyden caerten ende figuren [...].* Tot Leyden, voor Andries Jansz. Cloeting tot Delf ende Abraham Commelijn tot Leyden 1641.

Reves, I. de, *Epistres Françaises des Personnages Illustres & Doctes a Monsr. Ioseph Iuste de la Scala.* Harderwijk, s.n., 1624.

Scaliger, J.J., *Epistolæ omnes quæ reperiri potuerunt, nunc primum collectæ ac editæ: Cæteris præfixa est ea, quæ est de gente Scaligera; in qua de autoris vita; et sub finem Danielis Heinsii De morte eius altera.* Lugduni Batavorum, ex officina Bonaventuræ & Abrahami Elzevir, 1627.

-----, *Epistola de vetustate et splendore gentis Scaligeræ, et Iul. Cæs. Scaligeri vita. Iul. Cæs. Scaligeri Oratio in luctu filioli Audecti. Item Testimonia de gente Scaligera & Iul. Cæs. Scaligero.* Lugduni Batavorum Ex officina Plantiniana, apud Franciscum Raphelengium, 1594.

-----, *Opuscula varia antehac non edita.* Parisiis, Apud Hadrianum Beys, 1610.

-----, *Epistolæ omnes, quæ reperiri potuerunt, nunc primum collectæ ac editæ; cæteris præfixa est ea, quæ est De Gente Scaligera; in qua de autoris vita; et sub finem Danielis Heinsii De morte eius altera.* Francofurti, s.n., 1628.

M. Tydeman, *Standcatalogus Hebraici* 1801-1813, aangevuld en bijgehouden door J.T. Bergman met de hand van Noest, in orde der vakken en formaten tot 1860. [UBL BA 1 C 42 X].

Secundaire bronnen

Alaoui, B., et al. (eds), *Venice and the Islamic World 828-1797.* New York, New Haven, Londen 2007.

Amram, D.W., *The Makers of Hebrew Books in Italy. Being Chapters in the History of the Hebrew Printing Press.* Londen 1963.

Andriessen, R. & H.F. Cohen, 'Op zoek naar een stapelmarkt. Onderzoekingen in het archief Daniël van der Meulen' in: J.H. Kernkamp (ed), *De handel van Daniël van der Meulen c.s., in het bijzonder rond de jaren 1588-1592*. Leiden 1969.

Angillis, Angz., A., 'Daniël Heins. Hoogleraar en dichter', *Dietsche Warande* 6 (1864), pp. 421-450.

Armstrong, E., *Robert Estienne Royal Printer. A Historical Study of the Elder Stephanus*. Cambridge 1954.

Arbel, B., *Trading Nations. Jews and Venetians in the Early Modern Eastern Mediterranean*. Leiden, New York, Keulen 1995.

Baar, A.H. van den, *A Russian Church Slavonic Kanonnik (1331-1332). A comparative textual and structural study including an analysis of the Russian computus (Scaliger 38B, Leyden University Library)*. Den Haag 1968.

Babelon, J.P., *Nouvelle histoire de Paris. Paris au XVIe siècle*. Parijs 1986.

Balagna, J., *L'imprimerie arabe en Occident (XVIe, XVIIe et XVIIIe siècles)*. Parijs 1984.

-----, 'La langue arabe dans la France du XVIe siècle. Quelques signes avant-coureurs d'un intérêt', *Revue de la Bibliothèque Nationale*. 20 (1986), pp. 43-58.

-----, *Arabe et humanisme dans la France des derniers Valois*. Parijs 1989.

Balsamo, L., *Bibliography. History of a Tradition*. Berkeley 1990.

Barbieri, E., 'La tipografia araba a Venezia nel XVI secolo: una testimonianza d'archivio dimenticata', *Quaderni di Studi Arabi* 9, (1991), pp. 127-131.

Becker-Cantarino, B., *Daniel Heinsius*. Boston 1978.

Bekum, W. van., 'Hebraica en Rabbinica aan de universiteit van Franeker. Op basis van de publicatie der Franeker bibliotheekcatalogi 1626-1656 en 1691-1694' in: J.M.M. Hermans, et al., (eds), *De Franeker universiteitsbibliotheek in de zeventiende eeuw. Beleid en belang van een academiebibliotheek*. Hilversum 2007, pp. 17-28.

Bennet, J. & S. Mandelbrote, *The Garden, the Ark, the Tower, the Temple. Biblical Metaphors of Knowledge in Early Modern Europe*. Oxford 1998.

Berkvens-Stevelinck, C. *Magna Commoditas. Geschiedenis van de Leidse universiteitsbibliotheek 1575-2000*. Leiden 2001.

-----, *Magna Commoditas. Leiden University's Great Asset. 425 Years Library Collections and Services*. Leiden 2012.

- Berlin, C., ed., *Hebrew Printing and Bibliography. Studies by Joshua Bloch and others* [...]. New York 1876.
- Bernays, J., *Joseph Justus Scaliger*, Berlijn 1855, repr. Osnabrück 1965; repr. New York [ca. 1964].
- Bethencourt, F. & F. Egmond, (eds), *Correspondence and Cultural Exchange in Europe, 1400-1700*. Cambridge 2007.
- Bertius, P. *Nomenclator. The First printed catalogue of Leiden University Library (1595). A Facsimile Edition with an Introduction by R. Breugelmans and an Author's Index compiled by Jan Just Witkam*. Leiden 1995.
- Billanovich, M., 'Benedetto Bordon e Giulio Cesare Scaligero', *Italia Medioevale e Umanistica*, 11, (1968), pp. 187-256.
- Birrell, T.A., 'The Reconstruction of the Library of Isaac Casaubon' in: A.R.A. Croiset van Uchelen (ed), *Hellinga Festschrift*. Amsterdam 1980, pp. 59-68.
- Blair, A.M., *Too Much to Know. Managing Scholarly Information before the Modern Age*. New Haven, Londen 2010.
- Blake, W.E., 'Joseph Justus Scaliger', *The Classical Journal*. Vol. 36 (1940), nr. 2, pp. 83-91.
- Bloch, J., 'Venetian Printers of Hebrew Books', *Bulletin of the New York Public Library* 36 (1932) nr. 2, pp. 71-92.
- Bobzin, H., *Der Koran im Zeitalter der Reformation. Studien zur Frühgeschichte der Arabistik und Islamkunde in Europa*. Beirut 1995.
- Boer, W. den, *Scaliger en Perizonius. Hun betekenis voor de wetenschap*. Den Haag 1964.
- , 'Joseph Scaliger en de Joden' in: S. Groenveld et al., (eds), *Bestuurders en geleerden. Opstellen voor J. J. Woltjer*. Amsterdam, Diemen 1985, pp. 65-74.
- Bosch, L.J.M., *Petrus Bertius 1565-1629*. Meppel 1979.
- Botley, P. & D. van Miert, (eds), *The Correspondence of Joseph Justus Scaliger*. Genève, 2012. 8 delen.
- Botley, P., *Richard 'Dutch' Thomson, c. 1569-1613. The Life and Letters of a Renaissance Scholar*. Leiden, Boston 2016.
- Bots, H., *Correspondance de Jacques Dupuy et de Nicolas Heinsius (1646-1656)*. Den Haag 1971.
- , *Republiek der Letteren. Ideaal en werkelijkheid*. Amsterdam 1977.

-----, *De Republiek der Letteren. De Europese intellectuele wereld 1500-1760*. Nijmegen 2018.

----- & F. Waquet, *Commercium litterarium, 1600-1750. Forms of communication in the Republic of Letters*. Amsterdam, Maarssen 1994.

-----, *La République des Lettres*. Parijs 1997.

Bourrousse de Laffore, J. de, 'Jules-César de Lescale', *Recueil de la Société d'agriculture, sciences et arts d'Agen*. Series II, 1, 1860, pp. 160-276.

Bouwsma, W.J., *Concordia mundi. The Career and Thought of Guillaume Postel, (1510-1581)*. Cambridge MA. 1957.

Braches, E., 'Raphelengius's Naschi and Maghribi. Some Reflections on the Origin of Arabic Typography in the Low Countries' in: *Quaestiones Leidenses*. Leiden 1975.

Breugelmans, R., 'Twee veilingen van boeken uit het bezit der Raphelengii' in: F. De Nave, (ed), *Liber amicorum Leon Voet*. Antwerpen 1985, pp. 39-47 = *De Gulden Passer* 61-63 (1983-1985).

Briels, J.G.C.A., *Zuidnederlandse boekdrukkers en boekverkopers in de Republiek der Verenigde Nederlanden omstreeks 1570-1630. Een bijdrage tot de kennis van de geschiedenis van het boek*. Nieuwkoop 1974.

Bronkhorst, E. van, *Diarium Everardi Bronckhorstii sive adversaria omnium quae gesta sunt in Academia Leidensi (1591-1627) uitgegeven door J.C. van Slee*. Den Haag 1898.

Brown, H.F., *The Venetian Printing Press 1469-1800*. Londen 1891 (repr. Amsterdam 1969).

Buehl, C.M., 'Josef Justus Scaliger. Ein Beitrag zur geistesgeschichtlichen Bedeutung der Altertumswissenschaft', *Zeitschrift für Religions- und Geistesgeschichte* 12 (1960), pp. 201-218 en 13 (1961), pp. 45-65.

Brugman, J., 'Arabic Scholarship' in: Th.H. Lunsingh Scheurleer et al., (eds), *Leiden University in the Seventeenth Century. An Exchange of Learning*. Leiden 1975, pp. 203-215.

----- & F. Schröder, *Arabic Studies in the Netherlands*, Leiden 1979.

Brulez, W., *Marchands Flamands à Venise I (1568-1605)*. Brussel, Rome 1965.

Bulut, M., *Ottoman-Dutch Economic Relations in the Early Modern Period 1571-1699*. Utrecht 2000.

Burger, C.P., 'De boekverkoopers Commelin te Genève, Heidelberg, Amsterdam en Leiden', *Tijdschrift voor boek- en bibliotheekwezen*, 9 (1911) pp. 145-176.

Burke, P., *The Renaissance Sense of the Past*. 1970.

Burman, T.E., *Reading the Qur'ân in Latin Christendom, 1140-1560*. Philadelphia 2007.

Burmeister, K.H., *Sebastian Münster. Eine Bibliographie met 22 Abbildungen*. Wiesbaden 1964.

Burnett, S.G., *From Christian Hebraism to Jewish Studies. Johannes Buxtorf (1564-1629) and Hebrew Learning in the Seventeenth Century*. Leiden, New York, Keulen 1996.

-----, 'Christian Aramaism. The Birth and Growth of Aramaic Scholarship in the Sixteenth Century' in: R.L. Troxel et al. (eds), *Seeking out the Wisdom of the Ancients. Essays offered to honor Michael V. Fox on the Occasion of his 65 Birthday*. Winona Lake 2005, pp. 421-436.

-----, *Christian Hebraism in the Reformation Era (1500-1660). Authors, Books, and the Transmission of Jewish Learning*. Leiden, Boston 2012.

Busi, G. *Edizioni Ebraiche del XVI secolo nelle Biblioteche dell'Emilia Romagna*. Bologna 1987.

-----, *Libri ebraici a Mantova. Vol. 1: Le edizioni del XVI secolo nella biblioteca della Comunità ebraica*. Fiesole, 1996.

Chartier, R., *L'Ordre des livres. Lecteurs, auteurs, bibliothèques en Europe entre XIVE et XVIIIe siècle*. Aix-en-Provence 1992.

Christ, K., *Die Bibliothek Reuchlins in Pforzheim*. Leipzig 1924.

Clair, C. *Christopher Plantin*. Londen 1960.

Clark, J.W., *The Care of Books. An Essay on the Development of Libraries and their Fittings, from the Earliest Times to the End of the Eighteenth Century*. Cambridge 1902 (Repr. 2009).

Clotz, H., *Eine Hochschule in Holland. Die Universität Leiden im Spannungsfeld von Provinz, Stadt und Kirche, 1575-1619*. Osnabrück 1996.

Cohen, G., *Écrivains français en Hollande dans la première moitié du XVIIe siècle*. Den Haag, Parijs 1920.

Cools, H., M. Keblusek & B. Noldus, *Your Humble Servant. Agents in Early Modern Europe*. Hilversum 2006.

Colliard, L.A., *Un dottore dell'Ateneo patavino alla Corte di Francia. Pierre d'Elbène (1550-1590)*. Verona 1972.

Conihout, I. de, 'Jean et André Hurault. Deux frères ambassadeurs à Venise et acquéreurs de livres du Cardinal Grimani', *Italique. Poésie italienne de la Renaissance*, 10 (2007), pp. 105-148.

Copinger, W.A., *The Bible and its Transmission. Being an Historical and Bibliographical View of the Hebrew and Greek texts, and the Greek, Latin and other Versions of the Bible [...]*. Londen 1897.

Coron, A., 'Ut prosint aliis'. Jacques Auguste de Thou et sa bibliothèque' in: C. Jolly, (ed), *Histoire des bibliothèques françaises II: Les Bibliothèques sous l'Ancien Régime*. Parijs 1988, pp. 101-125.

Coudert, A.P., et al. (eds), *Judaeo-Christian Intellectual Culture in the Seventeenth Century. A Celebration of the Library of Narcissus Marsh (1638-1713)*. Dordrecht, Boston, Londen 1999.

----- & J.S. Shoulson, (eds), *Hebraica Veritas? Christian Hebraists and the Study of Judaism in Early Modern Europe*. Philadelphia 2004.

Cowley, A.E., *A concise Catalogue of the Hebrew printed Books in the Bodleian library*. Oxford 1929.

Crown, A.C., 'Manuscripts, cast type and Samaritan paleography', *Bulletin of the John Rylands Library*, 72 (1) 1990, pp. 87-130.

-----, *Samaritan Scribes and Manuscripts*. Tübingen 2001.

Cubelier de Beynac, J. & M. Magnien, (eds), *Acta Scaligeriana. Actes du Colloque International organisé pour le cinquième centenaire de la naissance de Jules-César Scaliger (Agen, 14-16 septembre 1984)*. Agen 1986.

Dankbaar, W.F., 'De Stichting van de Leidsche universiteit en de eerste decennia van haar bestaan' in: *Hoogtepunten uit het Nederlandsche Calvinisme in de zestiende eeuw*. Haarlem. 1946, pp. 126-161.

Dannenfeldt, K.H., 'The Renaissance Humanists and knowledge of Arabic', *Studies in the Renaissance II* (1955), pp. 96-117.

De Landtsheer, J., 'Justus Lipsius en Josephus Justus Scaliger', in: P.G. Hoftijzer, (ed), *Adelaar in de wolken. De Leidse jaren van Josephus Justus Scaliger 1593-1609*. Leiden 2005, pp. 59-92.

De Nave, F. (et al.), *Philologia Arabica. Arabische studiën en drukken in de Nederlanden in de 16de en 17de eeuw*. Antwerpen, 1986.

-----, 'Josephus Justus Scaliger (1540-1609)' in: F. De Nave, (ed), *Philologia Arabica. Arabische studiën en drukken in de Nederlanden in de 16de en 17de eeuw*. Antwerpen 1986, pp. 116-122.

-----, 'Franciscus I Raphelengius (1539-1597), grondlegger van de Arabische studiën in de Nederlanden' in: M. De Schepper & F. De Nave, (eds), *Ex Officina Plantiniana*. Antwerpen 1989, pp. 523-555.

De Smet, I.A.R., *Thuanus. The Making of Jacques-Auguste de Thou (1553-1617)*. Genève 2006.

-----, 'Des livres de Thou (et Pinelli). Collectionneurs, livres clandestins et sillons confessionnels' in: R.G. Camos & A. Vanautgaerden, (eds), *Les labyrinthes de l'esprit. Collections et bibliothèques à la Renaissance/Renaissance Libraries and Collections*. Genève 2015, pp. 229-254.

Deblaise, P., *Charles Périer, libraire parisien au seizième siècle. Notes biographiques et bibliographie*. Genève 2010.

Dibon, P., *Le voyage en France des étudiants néerlandais au XVIIème siècle*. Den Haag 1963.

-----, 'L'Université de Leyde et la République des lettres au XVIIe siècle'. *Quaerendo* V (1975), pp. 5-38.

-----, 'Communication in the Respublica literaria of the 17th century' in: *Res Publica literarum. Studies in the Classical Tradition*. I (1978), pp. 43-55.

Diefendorf, B.B., *Beneath the Cross. Catholics and Huguenots in Sixteenth-Century Paris*. Oxford 1991.

Dijkstra, J., 'Mysteries of the Nile? Joseph Scaliger and Ancient Egypt/Les mystères du Nil? Joseph Scaliger et l'Égypte ancienne', *Aries*, 9/1 (2009), pp. 59-82.

Delatour, J., *Une bibliothèque humaniste au temps des guerres de religion. Les livres de Claude Dupuy*. Parijs 1998.

Dorsten, J.A. van, *Poets, Patrons, and Professors. An outline of some literary Connexions between England and the University of Leiden 1575-1586*. Leiden 1962.

-----, et al. (eds), *Leidse universiteit 400. Stichting en eerste bloei 1575-ca. 1650*. Amsterdam 1975.

-----, 'Thomas Basson (1555-1613), English Printer at Leiden', *Quaerendo*, 15, (1985), pp. 195-224.

Doucet, R., *Les bibliothèques parisiennes au XVIe siècle*. Parijs 1956.

Drewes, G.W.J., *Levinus Warner and his legacy. Three centuries Legatum Warnerianum in the Leiden University Library. Catalogue of the commemorative Exhibition held in the Bibliotheca Thysiana from April 27th till May 15th 1970*. Leiden 1970.

Droixhe, D., 'La crise de l'hebreu langue-mère au XVIIe siècle' in: Ch. Grell et al., (eds), *La République des Lettres et l'histoire du judaïsme antique, XVIe-XVIIIe siècles*, Parijs 1992, pp. 65-99.

Dunkelgrün, Th., 'The Hebrew Library of a Renaissance Humanist. Andreas Masius and the Bibliography to his *Iosuae Imperatoris Historia* (1574), with a Latin Edition and an Annotated English Translation', *Studia Rosenthaliana*, 42-43, (2010-2011), pp. 197-252.

-----, *The multiplicity of Scripture. The confluence of textual traditions in the making of the Antwerp Polyglot Bible (1568–1573)*. Chicago 2012.

-----, 'The Humanist Discovery of Hebrew Epistolography' in: S. Mandelbrote & J. Weinberg, (eds), *Jewish Books and their Readers. Aspects of the Intellectual Life of Christians and Jews in Early Modern Europe*. Leiden, Boston (2016), pp. 211-259.

-----, 'The Christian Study of Judaism in Early Modern Europe', in : J. Karp & A. Sutcliffe, (eds), *The Cambridge History of Judaism. Vol. VII: The Early Modern World, 1500-1815*. Cambridge (2017), pp. 316-348.

Eekhof, A., *De theologische faculteit te Leiden in de 17de eeuw*. Utrecht 1921.

Eisenstein, E.L., *The Printing Press as an Agent of Change*. Cambridge 1979.

Ekkart, R.E.O., *Icones Leidenses. De portretverzameling van de Rijksuniversiteit te Leiden*. Leiden 1973.

-----, 'Portraits in Leiden University library', *Quaerendo*, 5 (1975), pp. 52-65.

-----, *De Leidse Universiteit in 1610*. Leiden 1975.

-----, 'Het grafmonument van Scaliger', *Jaarboekje voor geschiedenis en oudheidkunde van Leiden en omstreken*, 70 (1978), pp. 81-90.

-----, 'De Leidse bibliotheek in 1600', *De Boekenwereld* 1/1 (1984-1985), pp. 13-17.

Ellenger, Y., 'Quelques relations de voyage vers l'Italie et vers l'Orient aux XVIe siècle' in: J. Céard & J.-C. Margolin, (eds), *Voyager à la Renaissance*. Parijs 1987, pp. 51-63.

Enenkel, K.A.E., *Die Erfindung des Menschen. Die Autobiographik des frühneuzeitlichen Humanismus von Petrarca bis Lipsius*. Berlijn, New York 2008.

Esscher, H., 'Konrad Gessner über Aufstellung und Katalogisierung von Bibliotheken' in: *Mélanges offerts à Marcel Godet, directeur de la Bibliothèque nationale suisse à Berne à l'occasion de son soixantième anniversaire. VIII mai MCMXXXVII*. Neuchâtel, 1937.

Ettinghausen, R., 'Near Eastern Book Covers and their Influence on European Bindings. A Report on the Exhibition 'History of Bookbinding' at the Baltimore Museum of Art 1957-58', *Ars Orientalis*, 3 (1959), pp. 113-131.

Evans, R.J.W., *The Wechel Presses. Humanism and Calvinism in Central Europe 1572-1627*. Oxford 1975.

Fechner, J.-U., 'Die Einheit von Bibliotheken und Kunstkammer im 17. und 18. Jahrhundert' in: P. Raabe, (ed.), *Öffentliche und private Bibliotheken im 17. und 18. Jahrhundert. Raritätenkammern, Forschungsinstrumente oder Bildungsstätten?* [Vorträge gehalten anlässlich des 1. Wolfenbütteler Symposions vom 24.-26. September 1975 in der Herzog August Bibliothek]. 1977, pp. 11-31.

Feingold, M., 'Oriental Studies' in: N. Tyacke, (ed), *The History of the University of Oxford. Vol. IV: Seventeenth-Century Oxford*. Oxford 1997, pp. 449-503.

Findlen, P., 'The Museum. Its classical Etymology and Renaissance Genealogy', *Journal of the History of Collections* 1 (1989), pp. 59-78.

Flood, J.L., "Omnium totius orbis emporiorum compendium'. The Frankfurt Fair in the Early Modern Period' in: R. Myers, et al. (eds), *Fairs, Markets and the Itinerant Book Trade*. Newcastle & London 2007, pp. 1-42.

Folkers, Th., 'De geschiedenis van de Oostersche boekdrukkerij te Leiden', *Cultureel Indië* 3. (1941), pp. 53-68.

Frank-Van Westrienen, A., *De Groote Tour. Tekening van de educatiereis der Nederlanders in de zeventiende eeuw*. Amsterdam 1983.

Frasca-Spada, M. & N. Jardine, (eds), *Books and the Sciences in History*. Cambridge 2000.

Friedman, J., *The Most Ancient Testimony. Sixteenth-Century Christian Hebraica in the Age of Renaissance Nostalgia*. Athens, Ohio 1983.

Fück, J.W., *Die arabischen Studien in Europa bis in den Anfang des 20. Jahrhunderts*, Leipzig 1955.

Fuks, L., 'Het Hebreeuwse brievenboek van Johannes Drusius jr Hebreeuws en hebraïsten in Nederland rondom 1600', *Studia Rosenthaliana*, 3/1 (1969), pp. 1-52.

----- & R. Fuks, 'The Hebrew Production of the Plantin-Raphelengius Presses in Leyden, 1585-1615', *Studia Rosenthaliana*, 4/1 (1970), pp. 1-24.

-----, 'Hebrew Book production and Book Trade in the Northern Netherlands and their German Connections in the 17th Century.' in: *De arte et libris. Festschrift Erasmus 1934-1984*. Amsterdam 1984, pp. 173-178.

-----, 'Hebreeuwse studies aan de Franeker Universiteit' in: G.Th. Jensma, et al., (eds), *Universiteit te Franeker 1585-1811. Bijdragen tot de geschiedenis van de Friese hogeschool*. Leeuwarden 1985, pp. 409-423.

----- & R.G. Fuks-Mansfeld, *Hebrew Typography in the Northern Netherlands, 1585-1815. Historical Evaluation and Descriptive Bibliography*. Leiden 1984-1987.

Fuks-Mansfeld, R.G., 'The Hebrew Book Trade in Amsterdam in the Seventeenth Century' in: C. Berkvens-Stevelinck, H. Bots, P.G. Hoftijzer & O.S. Lankhorst, (eds), *Le magasin de l'univers. The Dutch Republic as the Centre of the European Book Trade*. Leiden, 1992, pp. 155-168.

Gaberson, E., 'Libraries, Memory and the Space of Knowledge', *Journal of the History of Collections* 18 (2006), pp. 105-136.

Garber, K., 'Paris, die Hauptstadt des europäischen Späthumanismus. Jacques Auguste de Thou und das Cabinet Dupuy' in: S. Neumeister & C. Wiedemann, (eds), *Res Publica Litteraria. Die Institutionen der Gelehrsamkeit in der frühen Neuzeit*. Wiesbaden 1987, pp. 71-92.

Geiger, L., *Das Studium der hebräischen Sprache in Deutschland vom Ende des XV. bis zur Mitte des XVI. Jahrhunderts*. Breslau 1879.

-----, *Johann Reuchlin. Sein Leben und seine Werke*. Breslau 1870, (1964).

Gelder, R. van, 'De wereld binnen handbereik. Nederlandse kunst- en rariteitenverzamelingen, 1585-1735' in: E. Bergvelt & R. Kistemaker, (eds), *De wereld binnen handbereik. Nederlandse kunst- en rariteitenverzamelingen, 1585-1735*. Zwolle [1992], pp. 15-39.

Geurts, P.A.M. en J.A. van Dorsten, 'Drie redevoeringen van Bonaventura Vulcanius over de stichting van de Leidse Universiteit', *Bijdragen en mededelingen van het Historisch Genootschap* dl. 79 (1965), pp. 387-413.

Gilmore, M.P., *Humanists and Jurists. Six Studies in the Renaissance*. Cambridge MA, 1963.

Gokkes, B., 'Fransch en Hebreeuwsch bij enkele XVIe eeuwse Fransche grammatici', *Neophilologus*, 23/1 (1938), pp. 1-11.

Goodman, A. & A. Mackay. *The Impact of Humanism on Western Europe*. Londen & New York 1990.

Grafton, A.T., 'Joseph Scaliger and Historical Chronology. The Rise and Fall of a Discipline', *History and Theory*, (14), 1975, pp. 156-185.

- , 'Rhetoric, Philology and Egyptomania in the 1570s. J.J. Scaliger's Invective against M. Guilandinus's Papyrus', *Journal of the Warburg and Courtauld Institutes*, 42 (1979), pp. 167-194.
- , *Joseph Scaliger. A Study in the History of Classical Scholarship*. Vol. I: *Textual Criticism and Exegesis*. Oxford 1983; idem, Vol. II: *Historical Chronology*. Oxford 1993.
- , 'From *De die natali* to *De emendatione temporum*. The Origins and Settings of Scaliger's Chronology', *Journal of the Warburg and Courtauld Institutes*, 48 (1985), pp. 100-143.
- & L. Jardine, *From Humanism to the Humanities. Education and the Liberal Arts in Fifteenth- and Sixteenth-Century Europe*. Cambridge MA, 1986.
- , 'Close Encounters of the Learned Kind. Joseph Scaliger's Table Talk,' *American Scholar* 57, 1988, pp. 581-588.
- , 'Civic Humanism and Scientific Scholarship at Leiden,' in: T. Bender, (ed), *The University and the City. From Medieval Origins to the Present*, New York, Oxford 1988, pp. 59-78.
- , *Forgers & Critics. Creativity and Duplicity in Western Scholarship*. London 1990.
- , *Defenders of the Text. The Traditions of Scholarship in an Age of Science, 1450-1800*, Cambridge, Mass./London 1991, pp. 104-144.
- , *New Worlds, Ancient Texts. The Power of Tradition and the Shock of Discovery*, Cambridge, Mass./London 1992, pp. 217-237.
- , ed., *Rome Reborn. The Vatican Library and Renaissance Culture*. Washington, New Haven, London, 1993.
- , *Commerce with the Classics. Ancient Books and Renaissance Readers*. Ann Arbor, 1997.
- , 'The Humanist as Reader' in: G. Cavallo and R. Chartier, (eds), *A History of Reading in the West*. Cambridge, Mass. 1999.
- , 'Joseph Scaliger as a Reader' in: R.G. Babdock & L. Patterson, (eds), *Old Books, New Learning. Essays on Medieval and Renaissance Books at Yale*. New Haven 2001, pp. 152-177.
- , *Athenae Batavae. The Research Imperative at Leiden, 1575-1650*. Leiden 2003.
- , *What was History? The Art of History in Early Modern Europe*. Cambridge, Mass. 2007.
- & J. Weinberg, 'Isaac Casaubon's library of Hebrew books' in: G. Mandelbrote & B. Taylor, (eds) *Libraries within the Library. The Origins of the British Library's Printed Collections*. London 2009, pp. 24-42.

---- & J. Weinberg, *"I have always loved the Holy Tongue". Isaac Casaubon, the Jews, and a forgotten Chapter in Renaissance Scholarship*. Cambridge MA 2011.

----, 'Christian Hebraism and the Rediscovery of Hellenic Judaism' in: R.I. Choen et al., (eds), *Jewish Culture in Early Modern Europe. Essays in Honor of David. B. Ruderman*. Cincinnati 2014, pp. 169-180.

----, 'The Jewish Book in Christian Europe. Material Texts and Religious Encounters' in: A. Sterk et al., (eds), *Faithful Narratives. Historians, Religion, and the Challenge of Objectivity*. Ithaca, Londen 2014, pp. 96-114.

Grendler, M., 'A Greek Collection in Padua. The Library of Gian Vincenzo Pinelli (1535-1601)', *Renaissance Quarterly* 1980, pp. 386-416.

----, 'Book Collecting in Counter-Reformation Italy. The Library of Gian Vincenzo Pinelli (1535-1601)', *Journal of Library History*, 16 (1981), pp. 144-151.

Grendler, P.F., *The Roman Inquisition and the Venetian Press, 1540-1605*. Princeton, New Jersey, (1977).

Grootens, P.L.M., *Dominicus Baudius. Een levensschets uit het Leidse humanistenmilieu 1561-1613*. Nijmegen/Utrecht 1942.

Gruys, J.A. and H.W. de Kooker, (eds), *Book Sales Catalogues of the Dutch Republic, 1599-1800*. Leiden 1997.

Gubernatis, A. de, *Matériaux pour servir à l'histoire des études orientales en Italie*. Parijs 1876.

Gulik, E. van & H.D.L. Vervliet, *Een Gedenksteen voor Plantijn en Van Raphelingen te Leiden. Waarin opgenomen de Catalogus Librorum residuorum Tabernæ Raphelengianæ*. Leiden 1965.

----, 'Drukkers en geleerden. De Leidse Officina Plantiniana (1583-1619)' in: *Leiden University in the Seventeenth Century. An Exchange of Learning*. Leiden 1975, pp. 367-393.

Haak, S.P., *Paullus Merula 1558-1607*. Zutphen 1901.

Habermann, A.M., *The Printer Daniel Bomberg and the List of Books published by his Press*. Safed 1978.

----, *The printer Cornelio Adel Kind, his son Daniel and the List of Books printed by them*. Jerusalem 1980.

----, *Giovanni Di Gara. Printer, Venice 1564-1610. List of Books Printed in His Press. Completed and edited by Y. Yudlov*. Jerusalem 1982.

Hall, V., 'Life of Julius Caesar Scaliger (1484-1558)', *Transactions of the American Philosophical Society*, New Series, Vol. 40, No. 2 (1950), pp. 85-170.

-----, 'The Scaliger Family Papers', *Proceedings of the American Philosophical Society*. 82 (1948) nr. 2, pp. 120-123.

Hamilton, A., *William Bedwell the Arabist 1563-1632*, Leiden 1985.

-----, 'The Victims of Progress. The Raphelengius Arabic type and Bedwell's Arabic Lexicon' in: F. De Nave (ed), *Liber Amicorum Léon Voet*. Antwerpen 1985, pp. 97-107.

-----, 'Arabic Studies in the Netherlands in the Sixteenth and Seventeenth Centuries' in: F. De Nave, (ed.), *Philologia Arabica. Arabische studiën en drukken in de Nederlanden in de 16de en 17de eeuw*, Antwerpen 1986, pp. xciv-cxii.

-----, 'Nam tirones sumus'. Franciscus Raphelengius' *Lexicon Arabico-Latinum (Leiden 1613)* in: M. De Schepper & F. De Nave, (eds), *Ex officina Plantiniana. Studia in memoriam Christophori Plantini (ca. 1520-1589). De Gulden Passer*, 66-67 (1988-1989), 1989, pp. 557-591.

-----, 'Franciscus Raphelengius. The Hebraist and his Manuscripts', *De Gulden Passer*, 68, (1990), pp. 105-117.

-----, 'Eastern Churches and Western Scholarship' in: A. Grafton, (ed), *Rome Reborn. The Vatican Library and Renaissance Culture*. Washington 1993, pp. 225-250.

-----, 'An Egyptian Traveller in the Republic of Letters. Josephus Barbatus or Abudacnus the Copt', *Journal of the Warburg and Courtauld Institutes*, 57 (1994), pp. 123-150.

-----, *Arab Culture and Ottoman Magnificence in Antwerp's Golden Age*, Londen 2001.

----- & F. Richard, *André du Ryer and Oriental Studies in Seventeenth-Century France*. Oxford 2004.

-----, M.H. van den Boogert, B. Westerweel, (eds), *The Republic of Letters and the Levant*. Leiden 2005.

-----, 'Guillaume Postel (1510-1581)' in: *Catalogue 1343 Bernard Quaritch*. Londen 2006.

-----, 'The Perils of Catalogues', *Journal of Islamic Manuscripts* 1 (2010), pp. 31-36.

----- & A. Vrolijk, 'Hadrianus Guilielmi Flessingensis. The brief Career of the Arabist Adriaen Willemsz', *Oriens*, 39 (2011), pp. 1-15.

- Hanebutt-Benz, E. D. Glass, G. Roper, (eds) *Middle Eastern Languages and the Print Revolution. A Cross-cultural Encounter. A Catalogue and Companion to the Exhibition*. Westhofen 2002.
- Hantzsch, V., *Sebastian Münster, Leben, Werk, wissenschaftlicher Bedeutung*. Leipzig 1898, Nieuwkoop 1965.
- Hardenberg, H., *Het Archief van curatoren der Leidsche universiteit, Band 1: 1574-1815*. Zaltbommel 1934.
- Harrisse, H., *Le président de Thou et ses descendants, leur célèbre bibliothèque [...]*. Parijs 1905.
- Hartig, O., *Die Gründung der Hofbibliothek durch Albrecht V und Johann Jakob Fugger*. München 1917.
- Haugen, K.L., 'Joseph Scaliger's Letters. Collaborator, Teacher, Impresario', *History of Universities* 28, 1 (2014) pp. 105-147.
- Hawkins, R.L., 'The Friendship of Joseph Scaliger and François Vertunien', *The Romanic Review* 8 (1917), nr. 2, pp. 117-144 & 307-327.
- Heesakkers, C., 'Schatkamers van geleerdheid. Verzamelingen van humanistische geleerden' in: E. Bergvelt & R. Kistemaker, (eds), *De wereld binnen handbereik. Nederlandse kunst- en rariteitenverzamelingen, 1585-1735*. Zwolle [1992], pp. 92-102.
- Heide, A. van der, *Hebrew Manuscripts of Leiden University Library*. Leiden 1977.
- , *Hebraica veritas. Christopher Plantin and the Christian Hebraists. Catalogue to the Exhibition Hebraica veritas. Did God speak Hebrew?* Antwerpen 2008.
- Heller, H., *Labour, Science and Technology in France, 1500-1620*. Cambridge 1996.
- Heller, M.J., *Printing the Talmud. A History of the Earliest Printed Editions of the Talmud*. New York (1992).
- , *The Sixteenth Century Hebrew Book. An Abridged Thesaurus*, 2 vols. Leiden/Boston, 2004.
- , *Studies in the Making of the Early Hebrew Book*. Leiden/Boston 2008.
- Hendrickson, T., *Ancient Libraries and Renaissance Humanism. The De Bibliothecis of Justus Lipsius*. Leiden/Boston 2017.
- Hermans, J.M.M., (e.a.), (eds), *De Franeker universiteitsbibliotheek in de zeventiende eeuw. Beleid en belang van een academiebibliotheek*. Hilversum 2007.

Hoftijzer, P.G., (eds), *Adelaar in de wolken. De Leidse jaren van Josephus Justus Scaliger 1593-1609*, [Kleine Publikaties van de Leidse Universiteitsbibliotheek 69]. Leiden 2005.

Horst, D.J.H. ter, *Daniel Heinsius (1580-1655)*. Utrecht 1934.

Hulvey, M., 'Les bibliothèques retrouvées de Sante Pagnini, dominicain de Lucques et de Pierre Bullioud, "gentil-homme" lyonnais en hébreu et en grec [...]', *Bulletin du bibliophile* 1, (2009), pp. 79-106.

Hulshoff Pol, E., 'The library' in: *Leiden University in the seventeenth century. An Exchange of Learning*, Leiden 1975, pp. 359-459.

-----, 'What about the library? Travellers' Comments on the Leiden University Library in the 17th and 18th Centuries' in: *Quaestiones Leidenses. Twelve Studies on Leiden University Library and its Holdings published on the Occasion of the Quater-Centenary of the University*. Leiden 1975, pp. 166-178.

Huppert, G., *The Idea of Perfect History. Historical Erudition and Historical Philosophy in Renaissance France*. Urbana, Chicago, Londen 1970.

Impey, O., & A. MacGregor, (eds), *The Origins of Museums. The Cabinet of Curiosities in Sixteenth- and Seventeenth-Century Europe*. Oxford 1986.

Israel, J.I., *Dutch Primacy in World trade, 1585-1740*. Oxford 1991.

-----, *The Dutch Republic. Its Rise, Greatness, and Fall 1477-1806*. Oxford 1998.

Irwin, R., *For Lust of Knowing. The Orientalists and their Enemies*. Londen 2006.

Jacob, C., 'Préface' in: M. Baratin & C. Jacob, (eds), *Le pouvoir des bibliothèques. La mémoire des livres en Occident*. Parijs 1996, pp. 11-19.

Jardine, L., *Worldly goods. A New History of the Renaissance*. Londen 1996.

Jarry, L., *Une correspondance littéraire au XVIe siècle. Pierre Daniel Avocat au Parlement de Paris et les érudits de son temps*. Orléans 1876.

Jehasse, J., *La Renaissance de la critique. L'essor de l'humanisme érudit de 1560 à 1614*. Saint-Etienne 1976.

Jongbloet-Van Houtte, G., *Brieven en andere bescheiden betreffende Daniël van der Meulen 1584-1600*. Deel 1: augustus 1585-september 1585. Den Haag 1986.

Jones, J.R., *Learning Arabic in Renaissance Europe (1505-1624)*. PhD thesis London University's School of Oriental and African Studies (SOAS) 1988.

Jones, L.C., *Simon Goulart 1543-1628. Étude biographique et bibliographique*. Genève, Parijs 1917.

Jones, R., 'Thomas Erpenius (1584-1624) on the Value of the Arabic Language', *Manuscripts of the Middle East. A Journal devoted to the Study of Handwritten Material of the Middle East*, 1 (1986), pp. 15-25.

-----, 'The Medici Oriental Press (Rome 1584-1614) and the Impact of its Arabic Publications on Northern Europe' in: G.A. Russell (ed), *The 'Arabick' Interest of the Natural Philosophers in Seventeenth-Century England*. Leiden, New York, Keulen 1994, pp. 88-108.

Jonge, H.J. de, 'The Latin Testament of Joseph Scaliger, 1607', *Lias. Sources and Documents Relating to the Early Modern History of Ideas*, 2 (1975), pp. 249-263.

-----, 'Josephus Justus Scaliger' in: *Leidse universiteit 400. Stichting en eerste bloei*, Tentoonstellingscatalogus Rijksmuseum Amsterdam, Amsterdam 1975, pp. 67-72.

-----, 'Joseph Scaliger's Greek-Arabic Lectionary (Leiden, U.L., MS. Or. 243 = Lectionary 6 of the Greek New Testament)', *Quaerendo* 5, (1975), pp. 143-172 = *Quaestiones Leidenses. Twelve Studies on Leiden University Library and its Holdings on the occasion of the Quarter-Centenary of the University*, Leiden 1975, pp. 179-208.

-----, ed., *The Auction Catalogue of the Library of J.J. Scaliger. A Facsimile Edition*. Utrecht 1977.

-----, 'Josephus Scaliger in Leiden', *Jaarboekje voor geschiedenis en oudheidkunde van Leiden en omstreken*, 71, (1979), pp. 71-94.

-----, *De bestudering van het Nieuwe Testament aan de Noordnederlandse universiteiten en het Remonstrants Seminarie van 1575 tot 1700*. Amsterdam, Oxford, New York 1980.

----- en G.J.R. Maat, 'Bij de berging van het gebeente van Joseph Scaliger', *Holland* 12 (1980), pp. 20-34.

Jorink, E., 'Noah's Ark Restored (and Wrecked). Dutch Collectors, Natural History and the Problem of Biblical Exegesis' in: S. Dupré en C. Lüthy (eds), *Silent Messengers. The Circulation of Material Objects of Knowledge in the Early Modern Low Countries*. Vol. 2. Berlijn 2011, pp. 153-184.

Jurriaanse, M.W., *The Founding of Leiden University*, Leiden 1965.

Juynboll, W.M.C., *Zeventiende-eeuwsche beoefenaars van het Arabisch in Nederland*. Utrecht 1931.

Kaltwasser, F.G., *Die Bibliothek als Museum. Von der Renaissance bis heute, dargestellt am Beispiel der Bayerischen Staatsbibliothek*. Wiesbaden 1999.

-----, 'The Common Roots of Library and Museum in the Sixteenth Century. The Example of Munich', *Library History* 20 (November 2004), pp. 163-181.

Katchen, A.L., *Christian Hebraists and Dutch Rabbis. Seventeenth Century Apologetics and the Study of Maimonides Mishneh Torah*. Cambridge MA. 1984.

-----, *Christian Hebraism. The Study of Jewish Culture by Christian Scholars in Medieval and Early Modern Times*. Cambridge MA. 1988.

Kebblusek, M., *De weg van het boek*. Amsterdam 2004.

-----, 'Commerce and Cultural Transfer. Merchants as Agents in the Early Modern World of Books' in: M. North, (ed), *Kultureller Austausch. Bilanz und Perspektiven der Frühnezeitforschung*, Keulen, Weimar, Wenen 2009, pp. 297-307.

----- & B.V. Noldus, (eds), *Double Agents. Cultural and Political Brokerage in Early Modern Europe*. Leiden, Boston 2011.

Kelley, D.R., *Foundations of Modern Historical Scholarship. Language, Law, and History in the French Renaissance*. New York, Londen, 1970.

-----, ed., *History and the Disciplines. The Reclassification of Knowledge in Early Modern Europe*. Rochester, New York 1997.

Kernkamp, J.H., *Economisch-historische aspecten van de literatuurproductie*. Rede Rotterdam 1949.

----- en J. van Heijst, 'De brieven van Buzanval aan Daniël van der Meulen (1595-1599)', *Bijdragen en mededelingen van het Historisch Genootschap*. deel 77. Groningen 1962, pp. 175-262.

-----, *De handel van Daniël van der Meulen c.s. in het bijzonder rond de jaren 1588-1592*. Leiden 1969.

-----, 'Het Van der Meulen-archief c. a.', *BMGN - Low Countries Historical Review*. 85 (1), 1970, pp. 49-62.

Kessler-Mesguich, S., *Les études hébraïques en France, de François Tissard à Richard Simon (1510- 1685)*. Parijs 1994.

-----, 'L'Hébreu chez les hébraïsants chrétiens des XVIe et XVIIe siècles', *Histoire Epistémologique Langage*, 18/1, (1996) pp. 87-108.

Kettering, S., 'Gift-Giving and Patronage in Early Modern France', *French History* II/2 (1988), pp. 131-151.

Kist, N.C., *Bijdragen tot de vroegste geschiedenis en den toekomstigen bloei der Hoogeschool te Leiden*. Leiden, 1850.

Knecht, R.J., *French Renaissance Monarchy. Francis I & Henry II*. Londen, New York 1984.

-----, *Renaissance Warrior and Patron. The Reign of Francis I*. Cambridge 1994.

Knöll, S.A., *Creating Academic Communities. Funeral monuments to professors at Oxford, Leiden and Tübingen, 1580-1700*. Oss, 2003.

Koningsveld, P.Sj. van, *The Latin-Arabic Glossary of the Leiden University Library. A Contribution to the Study of Mozarabic Manuscripts and Literature*. Leiden 1976.

Kooker, H.W. de & B. van Selm. *Boekcultuur in de Lage Landen, 1500-1800. Bibliografie van publikaties over particulier boekenbezit in Noord- en Zuid-Nederland, verschenen voor 1991*. Utrecht 1993.

Kooijmans, L., *Vriendschap en de kunst van het overleven in de zeventiende en achttiende eeuw*. Amsterdam 1997.

Korolovksy, C., *La typographie médicéenne et les publications orientales à Rome à la fin du XVIe siècle*. Rome 1959.

Krek, M., 'The Enigma of the First Arabic book printed from Movable Type', *Journal of Near Eastern Studies*, 38, (1979), pp. 203-212.

Kuntz, M.L., *Guillaume Postel. Prophet of the Restitution of All Things. His Life and Thought*. Den Haag, Boston, Londen, 1981.

-----, 'Voyages to the East and their Meaning in the Thought of Guillaume Postel' in: J. Céard & J.-C. Margolin, (eds) *Voyager à la Renaissance*. Actes du Colloque de Tours 30 Juin-13 Juillet 1983. Parijs 1987, pp. 51-63.

Laeven, H., 'The Frankfurt and Leipzig Book Fairs and the History of the Dutch Book Trade in the 17th and 18th Centuries' in: C. Berkvens-Stevelinck, et al. (eds), *Le magasin de l'univers. The Dutch Republic as the Centre of the European Book Trade*. Leiden 1992, pp. 185-197.

Lafitte, M.-P., *Inventaire des manuscrits de la famille Hurault. 26 mai 1622. Edition du texte, concordance et marques de provenance (Paris BNF, lat. 17174, ff. 2-24)*. Parijs 2010.

Lane, J., (et. al), *The Arabic Type Specimen of Franciscus Raphelengius's Plantinian Printing Office (1595). A Facsimile with an Introduction [...]*. Leiden 1997.

-----, *The Diaspora of Armenian Printing 1512-2012*. Amsterdam 2012.

Langereis, S., *De Woordenaar. Christoffel Plantijn, 's werelds grootste drukker en uitgever (1520-1589)*. Amsterdam 2014.

Laures, J. *Kirishitan bunko. A Manual of Books and Documents on the Early Christian Mission in Japan*. Tokyo 1957.

Lauwaert, R., 'De handelsbedrijvigheid van de Officina Plantiniana op de Büchermessen te Frankfurt am Main in de XVIe eeuw', *De Gulden Passer* 50 (1972), pp. 124-180 & 51 (1973), pp. 1-8.

Lebram, J.C.H., 'Hebraïsche Studien zwischen Ideal und Wirklichkeit an der Universität Leiden in den Jahren 1575-1619', *Nederlands Archief voor Kerkgeschiedenis*, 1975, pp. 317-357.

Ledegang-Keegstra, J.L.R., 'Théodore de Bèze et Joseph-Juste Scaliger. Critique et admiration réciproques', *Bulletin de la Société de l'histoire du Protestantisme Français*, 159 (2013), pp. 441-458.

Leeuw, H. de, 'Franciscus Raphelengius en het eerste contact der Hollanders met een islamitisch vorst' in: A.H. de Groot (ed), *Het Midden-Oosten en Nederland in historisch perspectief*. Muiderberg 1989, pp. 18-31.

Lefranc, A., 'Les commencements du Collège de France (1529-1544)' in: *Mélanges d'histoire offerts à Henri Pirenne par ses anciens élèves et ses amis [...]*. Brussel 1926, pp. 291-306.

-----, *Histoire du Collège de France*. (Parijs 1893), Genève 1970.

Levi della Vida, G., *Ricerche sulla formazione del più antico fondo dei manoscritti orientali della Biblioteca Vaticana*. Città del Vaticano 1939.

Lewis, J. *Adrien Turnèbe (1512-1565). A Humanist observed*. Genève 1998.

Leidse Universiteit 400. Stichting en eerste bloei 1575-ca. 1650. Rijksmuseum, Amsterdam 1975.

Lloyd-Jones, G., *The Discovery of Hebrew in Tudor England. A Third Language*. Manchester 1983.

Loisel, A., *Pasquier ou dialogue des avocats du Parlement de Paris ; avec une introduction et des notes [...] par M. Dupin*. Parijs 1844.

Lunsingh Scheurleer, Th.H. & G.H.M. Posthumus Meyes. *Leiden University in the Seventeenth Century. An Exchange of Learning*. Leiden 1975.

Luttervelt, R. van, 'De optocht ter gelegenheid van de inwijding der Leidse universiteit', *Leidsch Jaarboekje* 50 (1958), pp. 87-104.

Luyendijk-Elshout, A.M., 'The Beginning of Leiden University, an "asulium" for the Muses in a Country in Revolt' in: *Les Grandes Réformes des Universités Européennes du XVIe au XXe*

Siècles. IIIe session scientifique internationale, Cracovie 15-17 mai 1980. Warszawa-Kraków, pp. 27-36.

Magen, A., 'Documents sur Jules-César Scaliger et sa famille', *Recueil des Travaux* (2e serie iii). Agen 1873, pp. 199-203.

MacGregor, A., *Curiosity and Enlightenment. Collectors and Collections from the Sixteenth to the Nineteenth Century.* New Haven, London 2007.

Maclean, I., 'André Wechel at Frankfurt, 1572-1581' in: H.-J. Koppitz, (ed), *Gutenberg-Jahrbuch* 63 Mainz 1988, pp. 146-176.

-----, 'L'économie du livre érudit. Le cas Wechel (1572-1627)' in: P. Aquilon & H.-J. Martin, (eds), *Le livre dans L'Europe de la renaissance. Actes du xxviiie Colloque international d'Etudes humanistes de Tours.* (1988), pp. 230-239.

-----, 'The Market for Scholarly Books and Conceptions of Genre in Northern Europe, 1570-1630' in: G. Kaufmann, (ed), *Die Renaissance im Blick der Nationen Europas.* Wiesbaden 1991, pp. 17-31.

-----, *Learning and the Market Place. Essays in the History of the Early Modern Book.* Leiden 2009.

-----, *Scholarship, Commerce, Religion. The Learned book in the Age of Confessions, 1560-1630.* Cambridge, Mass., 2012.

Magnien, M., 'Scaliger et Erasme' in: I.D. McFarlane, (ed), *Acta Conventus Neo-Latini Sanctandreami. Proceedings of the Fifth International Congress of Neo-Latin Studies. St. Andrews 24 August to 1 September 1982.* New York 1986, pp. 253-261.

-----, 'Le *Nomenclator* de Robert Constantin (1555), première bibliographie française?' in: H. Cazes, (ed.), *Renaissance and Reformation*, 34.3 (2011), pp. 65-89.

Manuel, F.E., *The Broken Staff. Judaism through Christian Eyes.* Cambridge Mass., & London 1992.

Martin, H.-I., *The French Book. Religion, Absolutism, and Readership, 1585-1715.* Baltimore/London 1996.

McCuaig, W., 'On Claude Dupuy (1545-1594)', *Studies in Medieval and Renaissance History* Vol. XII (old series vol. CXXII). New York (1991), pp. 45-104.

Mencke, J.B., *Das Holländische Journal 1698-1699.* Herausgegeben mit einer Einleitung von Hubert Laeven. Hildesheim, Zürich, New York 2005.

Meter, J.H., *The Literary Theories of Daniel Heinsius. A Study of the Development and Background of his Views on Literary Theory and Criticism during the Period from 1602-1612.* Assen 1984.

Meijer, Th.J., *Kritiek als herwaardering. Het levenswerk van Jacob Perizonius (1651-1715).* Leiden 1971.

Miert, D. van, 'The Limits of Transconfessional Contact in the Republic of Letters around 1600. Scaliger, Casaubon and their Catholic Correspondents' in: J. De Landtsheer & H. Nellen, (eds), *Between Scylla and Charybdis. Learned Letter Writers Navigating the Reefs of Religious and Political Controversy in Early Modern Europe.* Leiden 2010, pp. 367-408.

-----, 'Language and Communication in the Republic of Letters. The Uses of Latin and French in the Correspondence of Joseph Scaliger', *Bibliothèque d'Humanisme et Renaissance.* Vol. LXXII (2010) nr. 1 pp. 7-34.

-----, 'Vertrouwelijkheid en indiscretie in de correspondentie van Joseph Scaliger rond 1600' in: J. Gabriëls (et al. eds), *In vriendschap en vertrouwen. Cultuurhistorische essays over confidentialiteit.* Hilversum 2014, pp. 199-210.

Miller, P.N., 'An Antiquary between Philology and History. Peiresc and the Samaritans.' in: D.R. Kelley, (ed), *History and the Disciplines. The Reclassification of Knowledge in Early Modern Europe.* Rochester, New York 1997, pp. 163-184.

-----, *Peiresc's Europe. Learning and Virtue in the Seventeenth Century.* New Haven & Londen 2000.

Mittler, E., (u.a.), Hrsg. *Bibliotheca Palatina. Katalog zur Ausstellung vom 8. Juli bis 2. November 1986, Heiliggeistkirche Heidelberg.* Heidelberg 1986.

Molhuysen, P.C., *Geschiedenis der Universiteits-Bibliotheek te Leiden.* Leiden 1905.

-----, 'Een exemplaar van *Orontius Fineus* met handschriftelijke aantekeningen van J.J. Scaliger', *Tijdschrift voor Boek- en Bibliotheekwezen*, 3 (1905), pp. 209-210.

-----, *Bibliotheca Universitatis Leidensis Codices Manuscripti II. Codices Scaligerani (praeter Orientales).* Leiden 1910.

-----, *De komst van Scaliger in Leiden.* Leiden 1913.

-----, *Bronnen tot de geschiedenis der Leidsche Universiteit.* Den Haag 1913-1924. 7 vols. (RGP 20, 29, 38, 45, 48, 53, 56).

-----, 'De Academie-drukkers' in: *Pallas Leidensis MCMXXV.* Leiden 1925, pp. 305-322.

Morrey, D., 'Materials for the study of Arabic in the age of the early printed book' in: *Texts, Documents and Artifacts. Islamic studies in honour of D.S. Richards.* Leiden 2003.

- Mout, M.E.H.N., *Bohemen en de Nederlanden in de zestiende eeuw*. Leiden 1975.
- Muller, J. & E. Róth, *Aussereuropäische Druckereien im 16. Jahrhundert. Bibliographie der Drucke*. Baden-Baden 1969.
- Müller, J.M., *Johann Albrecht von Widmanstetter, 1506-1557. Sein Leben und Wirken*. Bamberg 1907.
- Müller, L., *Geschichte der klassischen Philologie in den Niederlanden*, Leipzig 1869, pp. 222-227.
- Nat, J., *De studie van de Oostersche talen in Nederland in de 18e en 19e eeuw*. Purmerend 1929.
- Nauert, C.G., *Humanism and the Culture of Renaissance Europe*. Cambridge 1995.
- Nersessian, V., *Catalogue of Early Armenian Books 1512-1850*. Londen 1980.
- Nisard, C., *Le triumvirat littéraire au XVIe siècle. Juste Lipse, Joseph Scaliger et Isaac Casaubon*. Parijs 1852.
- Nolhac, P. de, *La Bibliothèque de Fulvio Orsini. Contributions à l'histoire des collections d'Italie et à l'étude de la Renaissance*. Parijs 1887.
- , *Ronsard et l'humanisme*. Parijs 1921.
- Nothaft, P., *Dating the Passion. The Life of Jesus and the Emergence of Scientific Chronology (200-1600)*. Leiden 2011.
- , 'A sixteenth-Century Debate on the Jewish Calendar. Jacob Christmann and Joseph Justus Scaliger', *Jewish Quarterly Review*, 103/1 (2013), pp. 47-73.
- Oerle, H. van., *Het Academieggebouw te Leiden. Geschiedenis der verandering van de oude kloosterkerk tot het universiteitsgebouw*. Leiden 1937.
- Offenberg, A.K. & C. Moed-Van Walraven, *Hebrew Incunabula in Public Collections. A First International Census*. Nieuwkoop 1990.
- , *A Choice of Corals. Facets of Fifteenth-Century Hebrew Printing*. Nieuwkoop 1992.
- , 'Hebrew Printing of the Bible in the XVth Century' in: P. Saenger & K. van Kampen, (eds), *The Bible as Book. The First Printed Editions*. Londen 1999.
- Ogilvie, B.W., *The Science of Describing. Natural History in Renaissance Europe*. Chicago/Londen 2006.

Ommen, K. van, 'In imagine picta'. De portretten van Josephus Justus Scaliger' in: P.G. Hoftijzer (ed.), *Adelaar in de wolken. De Leidse jaren van Josephus Justus Scaliger 1593-1609*. (Kleine Publicaties van de Leidse Universiteitsbibliotheek nr. 69), Leiden 2005, pp. 138-163.

-----, "'À la bonne grace de Monsieur de Boistailli'". Scaliger and the Hurault de Boistaillé family', *Omslag. Bulletin van de Universiteitsbibliotheek Leiden en het Scaliger Instituut*, 2009, nr. 3, pp. 11-13.

-----, "Hebraea dictio est". Two books from the library of Claudius Mitalerius', *Omslag. Bulletin van de Universiteitsbibliotheek Leiden en het Scaliger Instituut*, 2010, nr. 3, pp. 12-13.

-----, "Je suis pauvre en tout, mesmement en livres'. Reconstructing the Legatum Scaligeri in Leiden University Library' in: R. Kerr, et al. (eds), *Writing and Writings from another World and Era. Investigations in Islamic Text and Script in honour of Januarius Justus Witkam*. Cambridge 2011, pp. 293-329.

-----, "Tous mes livres de langues estrangeres'. Reconstructing the Legatum Scaligeri in Leiden University Library'. *Renaissance and Reformation / Renaissance et Réforme*, 34/3 (2011), pp. 143-184.

----- & E. den Hartog, 'Een epitaaf voor Josephus Justus Scaliger, sieraad van de Academie' in: E. den Hartog & J. Veerman, (eds), *De Pieterskerk in Leiden. Bouwgeschiedenis, inrichting en gedenktekens*. Zwolle 2011, pp. 367-376.

-----, 'The Legacy of Scaliger in Leiden University Library Catalogues 1609-1716' in: M. Walsby & N. Constantinidou, (eds), *Documenting the Early Modern Book World. Inventories and Catalogues in Manuscript and Print*. Leiden 2013, pp. 51-82.

-----, 'Early Modern Oriental Collections in Oxford and Leiden. Scaliger, Bodley and Anglo-Dutch Encounters and Exchanges', Part I. *Bodleian Library Record*, 28/2 (2015), pp. 152-178.

-----, 'What does an Oriental Scholar look like? Some Portraits of Joseph Scaliger and Other Sixteenth-century Oriental Scholars. A Selection' in: A. Blair & A.-S. Goeing, (eds), *For the Sake of Learning. Essays in Honor of Anthony Grafton*, Leiden 2016, pp. 73-90.

-----, 'Josephus Justus Scaliger - Works on Christian-Muslim Relations - *Kitāb al-amthāl, seu Proverbiorum Arabicorum centuriae duae; Proverbiorum arabicorum centuriae duae*, 'The book of proverbs, Arabic proverbs of two centuries' in: D. Thomas & J. Chesworth, (eds), *Christian-Muslim Relations. A Bibliographical History. Volume 8: Northern and Eastern Europe (1600-1700)*. Leiden 2016, pp. 553-560.

-----, 'Early Modern Oriental Collections in Oxford and Leiden. Scaliger, Bodley and Anglo-Dutch Encounters and Exchanges', Part II. *Bodleian Library Record*, 29/1 (2016), pp. 47-72.

Ottenheim, K.A., 'Van Witte Nonnenklooster tot Academiegebouw' in: Th. Lunsingh Scheurleer, (et al., eds), *Het Rapenburg VIb: Het Rijck van Pallas*. Leiden 1992, pp. 781-836.

Otterspeer, W., *Het bolwerk van de vrijheid. De Leidse universiteit, 1575-1672*. [Groepsportret met dame 1]. Amsterdam 2000.

----, *De vesting van de macht. De Leidse Universiteit, 1673-1775*. [Groepsportret met dame 2]. Amsterdam 2002.

----, *The search for Numbers. Renaissance Science and Sherlock Holmes* (Ongepubliceerde tekst).

Palabiyik, N., 'The Last Letter from Étienne Hubert to Joseph Scaliger. Oriental Languages and Scholarly Collaboration in Seventeenth-Century Europe', *Lias. Journal of Early Modern Intellectual Culture and its Sources*, 45/1 (2018), pp. 113-143.

Parent, A., *Les métiers du livre à Paris au XVIe siècle (1535-1560)*. Genève 1974.

Pater, J.C.H. de, *Jan van Hout (1542-1609). Een levensbeeld uit de 16e eeuw*. Den Haag 1946.

Pattison, M., *Isaac Casaubon 1559-1614*. 2nd ed. Oxford 1892.

----, *Essays*, Vol. I.: 'On Joseph Scaliger'. Oxford 1889, pp. 132–195 & 196–245.

Peerlkamp, P.H., *Opuscula Oratoria et Poetica*. Leiden 1870.

Pelusi, S., (ed.), *Le civiltà del Libro e la stampa a Venezia. Testi sacri ebraici, cristiani, islamici dal Quattrocento al Settecento*. Padua 2000.

Petroski, H., *The Book on the Bookshelf*. New York 1999.

Pettegree, A., *The Book in the Renaissance*. New Haven, Londen, 2010.

Plattard, J., *Guillaume Budé (1468-1540) et les origines de l'humanisme français*. Parijs 1923.

Pollard, G. & A. Ehrman, *The Distribution of Books by Catalogue from the Invention of Printing to A.D. 1800. Based on the Material in the Broxbourne Library*. Cambridge 1965.

Port, W., *Hieronymus Commelinus 1550-1597. Leben und Werk eines Heidelberger Drucker-Verlegers*. Leipzig 1938.

Preisendanz, K., 'Die Bibliothek Johannes Reuchlins' in: M. Krebs, (ed), *Johannes Reuchlin 1455-1522. Festgabe seiner Vaterstadt Pforzheim zur 500. Wiederkehr seines Geburtstages*. Pforzheim 1955, pp. 35-82.

Proosdij, B.A. van, 'Scaliger's graf', *Brill's uitgaven voor algemeen voortgezet onderwijs*. Leiden 1972, pp. 19-25.

Prijs, J., *Die Basler hebräischen Drucke (1492-1866)*. Im Auftr. der Öffentlichen Bibliothek der Universität Basel bearb. von Joseph Prijs; erg. und hrsg. von Bernhard Prijs. Olten, Freiburg 1964.

Raabe, P., 'Bibliotheken und gelehrtes Buchwesen. Bemerkungen über die Büchersammlungen der Gelehrten im 17. Jahrhundert' in: S. Neumeister & C. Wiedemann, (eds), *Res Publica Litteraria. Die Institutionen der Gelehrsamkeit in der frühen Neuzeit*. Wiesbaden 1987, pp. 643-661.

Raugei, A.M., (ed.), *Gian Vincenzo Pinelli et Claude Dupuy. Une correspondance entre deux humanistes*. Florence 2001.

-----, 'Gian Vincenzo Pinelli (1535-1601) ses livres, ses amis.' in: R.G. Camos & A. Vanautgaerden, (eds), *Les labyrinthes de l'esprit. Collections et bibliothèques à la Renaissance/Renaissance Libraries and Collections*. Genève 2015, pp. 213-228.

Rebhan, H., 'Johann Albrecht Widmanstetter und seine Bibliothek' in: C. Fabian, (ed.), *Kulturkosmos der Renaissance. Die Gründung der Bayerischen Staatsbibliothek*. Wiesbaden 2008.

Reiffenberg, F.A.F.T., Baron de, 'Bibliothèque de Joseph Scaliger', *Le Bibliophile belge*, 4, (1847), pp. 229-233.

Reinach, S., 'Joseph Scaliger et les juifs', *Revue des études juives*, 88, 1929, pp. 171-176.

Rekers, B., *Benito Arias Montano 1527-1598. Studie over een groep spiritualistische humanisten in Spanje en de Nederlanden, op grond van hun briefwisseling*. Groningen 1961.

-----, *Benito Arias Montano (1527-1598)*. Londen, Leiden 1972.

Renouard, P., *Répertoire des imprimeurs parisiens, libraires, fondateurs de caractères et correcteurs d'imprimerie depuis l'introduction de l'imprimerie à Paris (1470)*. Parijs 1965.

Ricci, S. de & P.F. Girard, 'Lettres inédites de Cujas et de Scaliger', *Nouvelle Revue historique de droit français et étranger* 40 (1917), pp. 5-26.

Ridder-Symoens, H. De, 'Italian and Dutch Universities in the Sixteenth and Seventeenth Centuries' in: C.S. Maffioli & L.C. Palm (eds), *Italian Scientists in the Low Countries in the XVIIth and XVIIIth Centuries*. Amsterdam & Atlanta 1998.

Ridderbos, S., *De philologie aan de Leidsche Universiteit gedurende de eerste vijftientig jaren van haar bestaan*. Leiden 1906, pp. 44-46, 59-61, 62-64, 67-69, 84, 88-93, 107.

Rieu, W.N. du, 'De portretten en het testament van Josephus Justus Scaliger', *Handelingen en Mededeelingen van de Maatschappij der Nederlandsche Letterkunde*, 1880-1881, pp. 89-137.

-----, 'Nog iets over Scaliger's portretten', *Handelingen en Mededeelingen van de Maatschappij der Nederlandsche Letterkunde*, 1889-1890, pp. 204-209.

-----, 'Nog een portret van Scaliger', *Handelingen en Mededeelingen van de Maatschappij der Nederlandsche Letterkunde*, 1892-1893, pp. 108-109.

Rivolta, A., *Contributo a uno studio sulla biblioteca di Gian Vincenzo Pinelli*. Monza 1914.

Robert, P., 'La naissance des études samaritaines en Europe aux XVIe et XVIIe siècles' in: J.-P. Rothschild, (ed), *Études samaritaines. Pentateuque et Targum*. Leuven 1988, pp. 15-26.

Robben, F.M.A., *Jan Poelman, boekverkoper en vertegenwoordiger van de firma Plantin-Moretus in Salamanca, 1579-1607*. Antwerpen 1994.

Robinson, G.W., *Autobiography of Joseph Scaliger. With Autobiographical Selections from His Letters, His Testament and the Funeral Orations by Daniel Heinsius and Dominicus Badius*. Cambridge MA, 1927.

Roeck, B., 'Venice and Germany. Commercial Contacts and Intellectual Inspirations' in: B.A.B.L. Brown, (ed), *Renaissance Venice and the North. Crosscurrents in the Time of Dürer, Bellini and Titian*. Londen 1999, pp. 45-55.

Roest, M., *Catalog der Hebraica und Judaica aus der L. Rosenthal'schen Bibliothek*. Amsterdam 1875.

Rooden, P.T. van, *Constantijn l'Empereur (1591-1648), professor Hebreeuws en theologie te Leiden. Theologie, bijbelwetenschap en rabbijnse studiën in de zeventiende eeuw*. [Leiden] 1985.

Roper, G., 'Early Arabic Printing in Europe' in: E. Hanebutt-Benz, D. Glass, G. Roper, (eds), *Middle Eastern Languages and the Print Revolution. A Cross-Cultural Encounter. A Catalogue and Companion to the Exhibition*. Westhofen 2002.

Rosa, M., 'Un "médiateur" dans la République des Lettres. Le bibliothécaire' in: H. Bots, & F. Waquet (eds), *Commercium litterarium. Forms of Communication in the Republic of Letters 1600-1750*. Amsterdam/Maarsse 1994, pp. 81-98.

Rosanbo, L. de, 'Pierre Pithou érudit', *Revue du XVIe siècle*, XV (1928), pp. 279-305 & XVI (1929), pp. 301-330.

Rouillard, C.D., *The Turk in French History, Thought, and Literature (1520-1660)*. Parijs 1940.

Ruppel, A., 'Die Bücherwelt des 16. Jahrhunderts und die Frankfurter Büchermessen', *De Gulden Passer* (34) 1956, pp. 20-39.

Russell, G.A., *The 'Arabick' Interest of the Natural Philosophers in Seventeenth-Century England*. Leiden 1994.

Sainéan, L., 'L'orientalisme au XVIe siècle. Joseph-Juste Scaliger. (A propos de "Rabelais savait-il l'arabe?")', in: L. Sainéan (ed), *La langue de Rabelais*, Parijs 1922-1923, vol. II *Langue et vocabulaire*, pp. 497-502.

Sabbe, M., *De meesters van de Gulden Passer. Christoffel Plantin, aartsdrukker van Philips II, en zijn opvolgers, de Moretussen*. Rotterdam 1978.

Saliba, G., 'Arabic Science in Sixteenth-Century Europe. Guillaume Postel (1510-1581) and Arabic Astronomy', *Suhayl* 7 (2007), pp. 115-164.

Schaeper, S., 'That the titles of all your Hebrew books may be aptly taken'. Printed Hebraica at the Bodleian Library and their Cataloguing 1605-2005', *The Bodleian Library Record* 19 (2006), 1, pp. 77-125.

Schetter, W., 'Scaliger, Cujas und der Leidensis Voss. Lat. Q. 86', *Hermes*, 111, 1983, pp. 363-371.

Schmidt, J., 'Between Author and Library Shelf. The intriguing History of some Middle Eastern Manuscripts acquired by Public Collections in the Netherlands prior to 1800' in: A. Hamilton, M.H. van den Boogert, B. Westerweel, (eds), *The Republic of Letters and the Levant*. Leiden 2005, pp. 27-51.

Schneider, C., 'Bibliotheken als Ordnung des Wissens (16.-18. Jahrhundert)' in: H. Holländer, (ed), *Erkenntnis, Erfindung, Konstruktion. Studien zur Bildgeschichte von Naturwissenschaften und Technik vom 16. bis zum 19. Jahrhundert*. Berlin 2000.

Schneiders, P., *Nederlandse bibliotheekgeschiedenis. Van librije tot virtuele bibliotheek*. Den Haag 1997.

Schneppen, H. *Niederländische Universitäten und Deutsches Geistesleben. Von der Gründung der Universität Leiden bis ins späte 18. Jahrhundert*. Münster 1960.

Schnur, R., *Die französischen Juristen im konfessionellen Bürgerkrieg des 16. Jahrhunderts. Ein Beitrag zur Entstehungsgeschichte des modernen Staates*. Berlin 1962.

Schnurrer, C.F. de, *Bibliotheca Arabica*. Halle 1811.

Schreiber, F., *The Estiennes. An Annotated Catalogue of 300 highlights of their various Presses*. New York 1982.

Schwab, M., *Les incunables orientaux et les impressions orientales au commencement du XVIe siècle*. Nieuwkoop 1964.

Schwarzfuchs, L., *Le livre hébreu à Paris au XVIe siècle. Inventaire chronologique*. Parijs 2004.

-----, 'Sébastien Gryphe éditeur en hébreu' in: R. Mouren, (ed), *Quid novi? Sébastien Gryphe, à l'occasion du 450e anniversaire de sa mort*. Avignon 2006, pp. 87-109.

-----, *L'hébreu dans le livre lyonnais au XVIe siècle. Inventaire chronologique*. Lyon 2008.

Schwetschke, G., *Codex nundinarius Germaniae literatae bisecularis. Mess Jahrbücher des deutschen Buchhandels von dem Erscheinen des ersten Mess-Kataloges im Jahre 1564 bis zu der Gründung des ersten Buchhändler-Vereins im Jahre 1765*. Halle 1850.

Secret, F., 'Le rencontre de Postel avec Joseph Juste Scaliger' in: *Postel revisité. Nouvelles recherches sur Guillaume Postel et son milieu*. Parijs, Milaan 1998, pp. 99-108.

Seitz, C., *Joseph Juste Scaliger et Genève*. Genève 1895.

Selm, B. van, *Een menighte treffelijcke Boecken. Nederlandse boekhandelscatalogi in het begin van de zeventiende eeuw*. Utrecht 1987.

Sellin, P.R., *Daniel Heinsius and Stuart England. With a Short-title Checklist of the Works of Daniel Heinsius*. Leiden, Londen 1968.

Shaw, G.W., 'Scaliger's Copy of an Early Tamil Catechism', *The Library*, 6th series (1981), pp. 239-243.

Siegenbeek, M., *Geschiedenis der Leidsche Hoogeschool, van hare oprigting in den jare 1575, tot het jaar 1825*. Leiden 1829-1832.

Sluijter, R., 'Tot circaet, vermeerderinge ende heerlyckmaeckinge der universiteyt'. *Bestuur, instellingen, personeel en financiën van de Leidse universiteit, 1575-1812*. Hilversum 2004.

Somos, M., *Secularisation and the Leiden Circle*. Leiden/Boston 2011.

Smitskamp, R., *Philologia Orientalis. A Description of Books illustrating the Study and Printing of Oriental Languages in Europe* (3 delen). Leiden 1976-1991.

-----, *The Scaliger Collection. A Collection of over 200 Antiquarian Books by and about Josephus Justus Scaliger (&) Supplement Joseph Scaliger. A Bibliography 1850-1993* by A.T. Grafton & H.J. de Jonge. Leiden, Smitskamp Oriental Antiquarium, (Catalogue N° 595). Leiden 1993.

Stabel, P., 'Venice and the Low Countries. Commercial Contacts and Intellectual Inspirations' in: B.A.B.L. Brown, (ed), *Renaissance Venice and the North. Crosscurrents in the Time of Dürer, Bellini and Titian*. Londen 1999, pp. 31-43.

Steinschneider, M., *Catalogus codicum hebraeorum bibliothecae academiae Lugduno-Batavae*. Leiden 1858.

----, *Bibliographisches Handbuch über die theoretische und praktische Literatur für hebräische Sprachkunde*. Jerusalem 1937.

Stevens, L.C., 'The Contribution of French Jurists to the Humanism of the Renaissance', *Studies in the Renaissance* 1 (1954), pp. 92-105.

Striedl, H., 'Die Bücherei des Orientalisten Johann Albrecht Widmanstetter' in: H.J. Kissling & A. Schmaus, (eds), *Serta Monacensia Franz Babinger zum 15. Januar 1951 als Festgruss dargebracht*. Leiden 1952, pp. 200-244.

-----, 'Geschichte der Hebraica-Sammlung der Bayerischen Staatsbibliothek' in: H. Franke, (ed), *Orientalisches aus Münchener Bibliotheken und Sammlungen*. Wiesbaden 1957, pp. 1-37.

Strothmann, W., *Die Anfänge der syrischen Studien in Europa*. Wiesbaden 1971.

Summit, J., *Memory's Library. Medieval Books in Early Modern England*, Chicago & London 2008.

Tamizey de Larroque, P., *Lettres françaises inédites de Joseph Scaliger*. Agen/Parijs 1879.

Taylor, A., *Book Catalogues. Their Varieties and uses*, 2nd ed., revised by W.P. Barlow. Winchester 1986.

Teissier-Ensminger, A., ed., *La vie de Jacques-Auguste de Thou I. Aug. Thuani vita*, Parijs 2007.

Tinto, A., *La tipografia Medicea orientale*. Lucca 1987.

Toomer, G.J. *Eastern Wisdom and Learning. The Study of Arabic in Seventeenth-Century England*. Oxford 1996.

Van Hal, T., 'Joseph Scaliger, puzzled by the similarities of Persian and Dutch?', *Omslag. Bulletin van de Universiteitsbibliotheek Leiden en het Scaliger Instituut*. 2007, nr. 1, pp. 1-3

-----, 'Moedertalen & taalmoeders'. *Methodologie, epistemologie en ideologie van het taalvergelijkend onderzoek in de Renaissance*. Leuven 2008.

Vercellin, G., *Venezia e l'origine della stampa in caratteri arabi*. Padua 2001.

Vervliet, H.D.L., *Cyrillic & Oriental Typography in Rome at the end of the Sixteenth Century. An Inquiry into the Work of Robert Granjon (1578-90)*. Berkeley 1981.

Vinograd, Y., *Thesaurus of the Hebrew Books. Listing of Books printed in Hebrew Letters since the beginning of Hebrew Printing circa 1469 through 1869*. Jerusalem 1993-1995.

Vogel, J.Ph., *The contribution of the University of Leiden to Oriental research. Lecture delivered to the Royal India and Pakistan Society on Thursday, June 23, 1949.* Leiden 1954.

Vrolijk, A. & K. van Ommen, "All my Books in Foreign Tongues". *Scaliger's Oriental Legacy in Leiden 1609-2009. Catalogue of An Exhibition on the Quatercentenary of Scaliger's Death, 21 January 2009.* [Kleine publicaties van de Leidse universiteitsbibliotheek 79]. Leiden 2009.

-----, 'The Prince of Arabists and his many Errors. Thomas Erpenius's Image of Joseph Scaliger and the Edition of the *Proverbia Arabica* (1614)', *Journal of the Warburg and Courtauld Institutes* 73 (2010), pp. 297-325.

-----, 'Scaliger and the Dutch Expansion in Asia. An Arabic Translation for an Early Voyage to the East Indies (1600)', *Journal of the Warburg and Courtauld Institutes* 78 (2015), pp. 217-309.

----- & R. van Leeuwen, *Voortreffelijk en waardig. 400 jaar Arabische studies in Nederland.* Leiden 2013.

----- & R. van Leeuwen, *Arabic Studies in the Netherlands. A Short History in Portraits, 1580–1950.* Leiden 2014.

Wakefield, C., 'Arabic Manuscripts in the Bodleian Library. The Seventeenth-Century Collections' in: G.A. Russell, (ed), *The 'Arabick' Interest of the Natural Philosophers in Seventeenth-Century England.* Leiden, New York, Keulen 1994, pp. 128-146.

Walsby, M., 'Printer Mobility in Sixteenth-Century France' in: B. Rial Costas, (ed), *Print Culture and Peripheries in Early Modern Europe. A Contribution to the History of Printing and the Book Trade in Small European and Spanish Cities.* Leiden, Boston 2013, pp. 249-268.

Weill, G., *Vie et caractère de Guillaume Postel.* Traduit [...] par F. Secret. Milaan, 1987.

Wiegers, G.A., *A Learned Muslim Acquaintance of Erpenius and Golius. Aḥmad b. Ḳasim al Andalusi and Arabic studies in The Netherlands.* Leiden, Documentatiebureau Islam-Christendom, Faculteit der Godgeleerdheid, Rijksuniversiteit Leiden, 1988.

Wierda, L.S., *Armamentarium totius sapientiae. Een arsenaal van alle wetenschap. De Franeker academiebibliotheek in de zeventiende eeuw.* Leeuwarden 2005.

Wijk, W.E. van, 'Josephus Justus Scaliger, grondlegger der wetenschappelijke tijdrekenkunde', *De Natuur* 60 (1940), pp. 153-157; 192-195; 224-229.

-----, *Het eerste leerboek der technische tijdrekenkunde (Scaliger's Isagogici Chronologiae Canones, 1606).* Leiden 1954.

Wijnman, H.F., 'De studie van het Ethiopisch en de ontwikkeling van de Ethiopische typografie in West-Europa in de 16de eeuw'. I. 'De Ethiopische studiën van Johannes Potken', *Het boek*, 31 (1955), pp. 168-179.

-----, 'De studie van het Ethiopisch en de ontwikkeling van de Ethiopische typografie in West-Europa in de 16de eeuw'. II. 'De ontwikkeling van de Ethiopische typografie in West-Europa in de 16de eeuw', *Het boek*, 32 (1955), pp. 225-246.

-----, 'The Origin of Arabic Typography in Leiden' in: *Books on the Orient. A Catalogue offered to the members of the XXIVth Congress of Orientalists, Munich*. Leiden 1957, pp. VII-XV.

-----, 'Philippus Ferdinandus. Professor in het Arabisch aan de Leidse Universiteit, de eerste Oost-Europese Jood in Nederland', *Jaarbericht van het Vooraziatisch-Egyptisch Genootschap "Ex Oriente Lux"*. 19 (1967), pp. 558-580.

Wilkinson, R.J., *Orientalism, Aramaic and Kabbalah in the Catholic Reformation. The First Printing of the Syriac New Testament*. Leiden, Boston 2007.

-----, *The Kabbalistic Scholars of the Antwerp Polyglot Bible*. Leiden 2007.

Witkam, H.J., *Iets over Pieter Paauw en zijn Theatrum Anatomicum en over het bouwen van de anatomieplaats en de bibliotheek*. Leiden 1967.

-----, *De dagelijkse zaken van de Leidse Universiteit van 1581 tot 1596*, Leiden 1970-1975, 10 delen (vooral dl. IIIA, 'Bibliotheek en Anatomie', Leiden 1972).

-----, *De financiën van de Leidse universiteit in de 16de eeuw*, deel IV, Leiden 1982, pp. 321-324; V, Leiden 1982, pp. 334-401.

Witkam, J.J., *Jacobus Golius (1596-1667) en zijn handschriften. Lezing voor het Oosters Genootschap in Nederland gehouden op 14 januari 1980*. Leiden 1980.

-----, 'Verzamelingen van Arabische handschriften en boeken in Nederland' in: N. van Dam, et al., (eds), *Nederland en de Arabische wereld. Van Middeleeuwen tot Twintigste eeuw*. Gent 1987, pp. 19-29.

-----, *Inventory of the Oriental Manuscripts of the Library of the University of Leiden. Vol. 1: Manuscripts Or. 1-Or. 1000*. Leiden 2007. Online via <http://www.islamicmanuscripts.info/>

Zedelmaier, H., *Bibliotheca universalis und bibliotheca selecta. Das Problem der Ordnung des gelehrten Wissens in der frühen Neuzeit*. Keulen, Wenen, 1992.

Zemon Davis, N., 'Beyond the Market. Book as Gifts in Sixteenth-Century France', *Transactions of the Royal Historical Society*, 5th series, 33 (1983), pp. 69-88.

-----, *The Gift in Sixteenth-Century France*. Oxford 2000.

Zenker, J, Th., *Bibliotheca Orientalis. Manuel de bibliographie orientale*. Leipzig 1846.

Ziebarth, E., 'Heinrich Lindenbruch und Josephus Justus Scaliger' in: *Beiträge zur Gelehrten-geschichte des Siebzehnten Jahrhundert. Festschrift zur Begrüssung der 48. Versammlung deutscher Philologen und Schulmänner zu Hamburg im Jahre 1905*. Hamburg 1905, pp. 73-101.

Zinguer, I., ed., *L'Hébreu au temps de la Renaissance*. Leiden, New York, Keulen, 1992.

Zuber, R., 'De Scaliger à Saumaise. Leyde et les grands "Critiques français"', *Bulletin de la Société de l'Histoire du Protestantisme Français* (126e année) 1980, pp. 461-488.

Personenregister

- Aa, Pieter van der, 162, 214, 217
Acos, Thomas d', 111
Aerssens, Cornelis, 29, 142
Albonetus, 92
Albrecht V, 225, 228
Amaduzzi, Orazio, 89
Amama, Sixtinus, 233
Amyot, Jacques d', 85
Baudius, Dominicus, 29, 31, 120, 122, 148, 162, 165, 166, 177, 195, 254
Ben Jacob Halevi Zion, Mozes, 134
Bene, Pietro del, 81, 97, 258
Bergh, Johannes van den, 207
Béroalde de Verville, François, 153
Berrewijns, Hans, 139
Bertius, Petrus, 156, 157, 158, 159, 188, 194, 225
Beverningh, Hiëronymus van, 207, 215
Beza, Theodorus, 65
Bibliander, Theodorus, 53, 91
Blotius, Hugo, 228
Bodley, Thomas, 21, 23, 229, 230, 231, 232, 237, 238, 239, 240, 241, 242, 243, 246, 250
Boissens, Cornelis Dircksz., 162
Boistaillé, Michel de, 70
Bomberg, Daniel, 17, 66, 113, 115, 116, 157, 159, 180, 224, 225, 261, 262
Bongars, Jacques, 132, 141
Bonnenuict, Juda, 133
Bontiers, 141, 143, 144
Boots, Lourens, 209
Boreel, 86, 147, 149, 268
Boreel, Adam, 87
Boreel, Johan, 86
Bosellus, 92
Bouduwijns, François, 139
Boulliau, Ismaël, 35
Bovellius Lucensis, Marcus, 202
Brahe, Tycho, 72
Bronckhorst, Everard, 121
Broughton, Hugh, 254
Bullioud, Pierre, 17, 229, 230, 231, 232, 242
Burmannus, Petrus, 214, 215
Buxtorf, Johannes, 40, 53, 127, 199, 244, 249
Buytewech, Gerardus, 125
Buzanval. *Zie* Choart de Buzanval
Caierus, Petrus, 83
Callierges, Zacharias, 116
Calvijn, Johannes, 64, 72
Camerarius, Joachim jr., 141
Casaubon, Isaac, 14, 19, 21, 27, 28, 30, 35, 39, 40, 52, 55, 70, 71, 74, 75, 77, 85, 87, 109, 119, 121, 125, 129, 130, 131, 132, 133, 135, 145, 147, 148, 161, 164, 165, 180, 198, 227, 228, 229, 233, 235, 236, 242
Catherina de' Medici, 106, 114, 223
Cerutus, Federicus, 176, 191
Chamier, Daniel, 187
Chasteigner, 25, 31, 46, 60, 61, 65, 69, 71, 72, 81, 91, 99, 121, 125, 142, 144, 151
Chasteigner de la Roche-Posay, 25, 65, 72, 89, 121, 125, 135, 136, 144
Chasteigner de la Roche-Posay, François, 104
Chasteigner de la Roche-Posay, Henri Louis, 135, 142, 143, 144
Chasteigner de la Roche-Posay, Louis, 17, 30, 47, 59, 61, 89, 135, 247, 271
Choart de Buzanval, Paul, 37, 129, 137, 248
Choisnin, Jean, 107
Chrestien, Florent, 31, 67, 70, 259
Christmann, Jacob, 94
Ciotti, Giovanni Battista, 109
Clielle, De la, 108
Clusius, Carolus, 28, 34, 161, 162, 222
Cluverius, Philippus, 152
Coligny, Louise de, 86, 120, 148, 249
Commelin, 132, 133
Commelin, Hieronymus, 95, 132, 133, 248
Commelin, Jan I, 133
Commelin, Jan II, 133
Constantin, Robert, 45, 46
Copernicus, Nicolaas, 72
Coras, Jean de, 47
Corbinelli, Jacopo, 97

Corona, Caspar, 139, 140
 Cosimo I de' Medici, 115
 Crespin, Jean, 46
 Croÿ, Charles de, 165, 223
 Crusius, Paulus, 54, 92
 Cujas, Jacques, 35, 60, 62, 63, 82, 84, 88,
 102, 112, 126, 162, 186, 222, 223
 Curiander, Abel, 233
 Daléschamps, Jacques, 81, 108
 Daniel, Pierre, 81, 84, 89, 104, 114
 Dante Alighieri, 117, 175
 Dollencourt, De, 104
 Dorat, Jean, 35, 59, 117
 Dousa, 32, 94, 155, 156, 158, 159, 178
 Dousa, Janus, 31, 32, 120, 155, 156, 158,
 187, 261
 Dousa, Janus jr., 158
 Dozy, Reinhart Pieter Anne, 147, 218
 Dramarius, Andreas, 115
 Dressel, Hans, 38, 131
 Drusius jr., Johannes, 134, 239
 Drusius sr., Johannes, 33, 34, 55, 77
 Dupuy, 27, 35, 36, 47, 60, 67, 68, 70, 71,
 74, 75, 82, 83, 84, 88, 89, 90, 91, 92,
 93, 94, 95, 97, 98, 99, 100, 101, 106,
 108, 118, 120, 125, 126, 129, 134,
 135, 145, 146, 147, 150, 151, 152,
 172, 173, 223, 254, 257, 258
 Dupuy, Christophe, 145
 Dupuy, Claude, 25, 27, 30, 36, 59, 67, 68,
 69, 70, 71, 74, 75, 81, 82, 88, 89, 93,
 94, 95, 96, 98, 99, 101, 102, 104, 108,
 125, 147, 222, 223, 247, 258, 259
 Dupuy, Jacques, 27, 35, 147
 Dupuy, Pierre, 117, 145, 146
 Duyck[ens], Franco, 210, 216, 219
 Elsevier, Lodewijk, 166, 167, 174, 183,
 195, 197, 199, 201, 203, 204, 206,
 207, 234, 272
 Empereur van Opwijck, Constantijn L', 199
 Empereur, Antoine L', 141
 Erasmus, Desiderius, 43, 67, 91, 158, 162,
 178
 Erpenius, Thomas, 108, 149, 183, 198,
 199, 201, 202, 209, 235, 251, 257, 267
 Esprincharde, Jacques, 134, 148, 164
 Estienne, 131, 134
 Estienne, Charles, 45, 58
 Estienne, Henri, 44, 97
 Estienne, Robert, 49, 56, 58, 72, 84, 106,
 148
 Estienne, Robert I, 58
 Estienne, Robert II, 58
 Fabri de Peiresc, Nicolas-Claude, 82, 108,
 109, 110, 111, 123, 133, 151, 176, 206
 Faille, de la, 138, 139
 Faille, Hester de la, 137
 Faille, Jacques de la, 137, 140
 Faille, Jan de la, 137
 Farnese, Alessandro, 60, 138
 Fauchet, Claude, 35
 Fedinandus, Philippus, 54, 55
 Ferdinandus, Philippus, 54
 Ferrier, Arnaud du, 91
 Filips II, 33, 128, 226
 Foix, Paul de, 84
 Franceschi, Francesco, 101
 Francesco I de' Medici, 84
 Froben, Johann, 59, 84, 262
 Gendt, Caspar de, 34
 Gesner, Conrad, 224
 Gillot, Jacques, 27, 131, 132
 Gilpin, George, 141
 Giphanius, Obertus, 64, 65
 Goedval, Daniel, 181
 Golius, Jacobus, 73, 180, 202, 203, 204,
 206, 208, 209, 215, 216, 217, 251
 Gosselin, Jean, 85
 Goulart, Simon, 130, 131, 148
 Gourmont, Gilles de, 58
 Goyvaerts, Hendrick, 139
 Gregorius XIII, 60, 89, 128, 145, 265
 Gronovius, 207, 214
 Gronovius, Abraham, 207
 Gronovius, Johannes Fredericus, 179
 Groot, Hugo de, 87, 127, 148
 Gruterus, Janus, 61, 133, 227
 Gryphe, 70
 Gryphe, Antoine, 70, 103, 104
 Gryphe, Sébastien, 58, 103
 Guilandinus, Melchior, 68, 98
 Guillemer, François, 89
 Haer, Jan Dirksz. van der, 158
 Hagiensis, Daniël, 178

Hamilton, Alastair, 14, 15, 16, 17, 53, 54,
 73, 74, 108, 109, 113, 118, 187, 198,
 228, 235, 267
 Harlay, 134, 135
 Harlay, Achille de, 83
 Harlay, Charles de, 134
 Heinsius, 13, 20, 41, 46, 50, 62, 148, 153,
 161, 162, 165, 172, 173, 174, 175,
 176, 177, 179, 183, 191, 192, 193,
 194, 195, 196, 197, 198, 199, 200,
 201, 203, 204, 205, 206, 211, 227,
 237, 241, 243, 251, 253, 254, 272
 Heinsius, Daniel, 13, 42, 76, 162, 163,
 173, 184, 192, 194, 196, 197, 204,
 246, 252, 271
 Heinsius, Nicolaas, 42, 54, 76, 126, 165,
 166, 170
 Hendrik III, 30, 35, 51, 69, 84, 86, 91, 132
 Hendrik IV, 37, 83, 106, 114, 130, 132
 Hervagius, Joannes, 48
 Heurnius, Johannes, 178
 Heyman, Johannes, 214, 215, 216
 Heynsius, Fredericus, 166, 173, 193, 233
 Hoeschelijs, David, 40, 121, 133, 165,
 227
 Holmannus, Johannes, 156, 188
 Horsey, Jerome, 241
 Hostagier, Pierre, 107, 108, 111, 133, 248
 Houllier, Jacques, 36
 Hout, Jan van, 18, 32, 155, 156, 162, 190
 Hubert, Étienne, 55, 73, 75
 Hurault de Boistaillé, 114, 115, 118, 228
 Hurault de Boistaillé, Jean, 113, 117
 Hurault de Boistaillé, Philippe, 117
 Hurault, Michel, 117
 Huygens, Christiaan sr., 142, 207
 Hyde, Thomas, 208
 James, Thomas, 232, 237, 238, 239
 Joostens, Hans, 121, 122
 Keyser, Hendrick de, 162, 175
 Kirstenius, Petrus, 198
 Labbaeus, 148, 150, 151, 153, 176
 Labbaeus, Charles, 150
 Labbaeus, Petrus, 148, 150, 153
 Labbaeus, Pierre, 150
 Laet, Johannes de, 78, 188, 199
 Lamarque, Laurens de, 44, 45
 Le Bé, Guillaume II, 148
 Le Caron, Louis, 35
 Le Fèvre de la Boderie, Guy, 222
 Lempereur. *Zie* Empereur, Antoine L'
 Leo X, 227
 Lescuyer, Denys, 58
 Leunclavius, Johannes, 54
 Levèfre, Nicolas, 35
 Lipsius, Justus, 29, 31, 33, 35, 36, 37, 38,
 40, 42, 44, 67, 79, 81, 86, 94, 120, 123,
 124, 125, 126, 127, 128, 155, 156,
 162, 165, 171, 178
 Lodewijk XII, 187
 Lodewijk XIII, 117
 Loisel, Antoine, 35
 Lombard, Pierre, 111
 Lomeier, Johannes, 194
 Lucchino, Vincenzo, 115
Macrin, Charles, 66
 Mahieu, Gerard, 140
 Maise, André Hurault de, 88, 117
 Malapert, Nicolaas de, 140
 Malapert, Susanna de, 137
 Mansoldo, 91
 Manutius, 44
 Manutius, Aldus, 61, 89, 95, 116
 Manutius, Paulus, 60, 61, 89
 Marnix van Sint Aldegonde Philips van, 41
 Masius, Andreas, 222, 224, 267
 Maumont, Jean de, 45
 Maurits van Oranje, 142, 156, 177, 178,
 188
 Maximiliaan II, 228
 Melanchthon, Philippus, 44, 91
 Melville, Andrew, 59
 Mencke, Johann Burkhard, 180
 Mericke, John, 240
 Merula, Paullus, 165, 178, 187, 188, 189,
 190, 191, 205
 Mesmes, Henri de, 88, 120
 Meulen, 41, 136, 137, 138, 139, 140, 141,
 142, 144
 Meulen, Andries van der, 140
 Meulen, Daniël van der, 93, 136, 137,
 138, 139, 140, 141, 142, 148, 223,
 247, 248, 271
 Minitius, Theophilus, 111
 Mitalier, Claude, 112
 Molinaeus, Petrus, 134

Monluc, Jean de, 60, 64, 107
 Montaigne, Michel de, 43, 44
 Montano, Benito Arias, 17, 199, 222, 226
 Morel, Frédéric, 82, 120, 129
 Muret, Marcus Antonius, 44, 60, 61, 84, 89
 Myle, Cornelis II van der, 148, 165, 191, 248, 254
 Nesten, Antonio van, 140
 Nichezzola, Cesare, 176
 Nivelles, Sébastien, 69, 72, 97
 Noiroot, 141, 142, 143, 144
 Noiroot, Balthazar, 140, 141
 Noiroot, Melchior, 140
 Norton, John, 78, 151
Obizino, Tommaso, 202
 Oldenbarnevelt, Johan van, 148
 Orlers, Jan Jansz., 18, 19, 23, 34, 194, 196, 253
 Orsini, Fulvio, 42, 60, 89, 96, 109
 Ottheinrich van de Palts, 226
Panvinius, Onofrius, 60
 Pappus, Johannes, 64, 65, 229
 Pasquier, Étienne, 35
 Patisson, Mamert, 47, 68, 74, 83, 84, 90, 104, 108, 258
 Périer, Charles, 84, 104, 148
 Perrot, Denis, 78, 135
 Pétau, Paulus, 122
 Petit, 108
 Petit, Jean, 58
 Petit, Jonathan, 82, 93
 Petraeus, Theodorus, 209
 Petrarca, Francesco, 175
 Petremol, Antoine de, 70
 Pinelli, Gian Vincenzo, 27, 36, 71, 82, 88, 89, 92, 93, 95, 96, 97, 98, 99, 100, 101, 102, 108, 109, 135, 151, 247
 Pipeler, Johan, 139
 Pithou, Pierre, 27, 31, 35, 36, 67, 68, 69, 70, 73, 81, 82, 88, 90, 92, 99, 102, 103, 104, 105, 106, 118, 120, 122, 124, 163, 247, 259
 Plantijn, Christoffel, 29, 36, 38, 40, 57, 126, 131, 156, 157, 222
 Pluygers, Willem George, 16
 Portaleone, Abraham ben David, 21, 233, 236
 Portus, Franciscus, 64, 65
 Postel, Guillaume, 38, 47, 49, 51, 52, 53, 54, 55, 58, 75, 100, 104, 225, 267
 Pré, Galliot du, 59
 Putschius, Elias, 149, 258
Qandi, Shahin, 209
Raphelengius, Christoffel, 37, 40
 Raphelengius, Franciscus I, 16, 21, 28, 29, 36, 37, 38, 39, 40, 52, 72, 78, 100, 113, 118, 121, 123, 124, 126, 131, 133, 143, 147, 148, 157, 165, 186, 187, 188, 192, 193, 196, 201, 229, 230, 231, 232, 233, 234, 242, 247, 248, 250, 254, 257, 267, 271
 Raphelengius, Frans II, 37, 40, 192
 Raphelengius, Joost, 40, 192
 Renialme, Ascanio de, 78
 Rennecherus, Hermannus, 34
 Reuchlin, Johannes, 16, 17, 55, 208, 226, 229, 262, 263
 Rhumelius, Johann Conrad, 149
 Ritterhusius, Conradus, 133, 149
 Roman, Jacobus, 207
Sainte Marthe, Scévole de, 71, 112
 Sanguin, Claude, 36
 Sanguin, Jacques, 36
 Santes Pagninus, 58, 59, 158, 232
 Saumaise, Claude, 34, 197, 206
 Scaliger, Julius Caesar, 13, 43, 44, 46, 177, 211
 Schaaf, Carolus, 214, 215, 216
 Schoppe, Caspar, 176, 177
 Schultens, Albert, 180, 215
 Scordylis, Zacharias, 115
 Senguerdus, Wolferdus, 214, 215
 Servin, Louis, 36
 Sigonio, Carlo, 60, 89, 95
 Silva, Diego Guzman de, 226
 Spanheim, Frederik jr., 207, 208, 209, 210, 211, 213, 253, 272
 Stighter, Hans de, 139, 140
 Süleyman I, 115
 Swanenburg, Willem van, 178, 271
 Sylburgius, Friedrich, 90, 95, 133
Tengnagel, Sebastiaan, 123, 226, 228
 Thomson, Richard, 77, 78, 79, 94, 128, 129, 135, 150, 151, 248

Thou, Jacques-Auguste de, 20, 27, 35, 36,
 67, 71, 80, 81, 82, 84, 85, 86, 87, 88,
 89, 94, 96, 103, 106, 118, 119, 120,
 121, 122, 124, 125, 126, 131, 132,
 134, 148, 164, 177, 223, 228, 245,
 247, 284
 Thuméry, Jean de, 78, 103
 Thysius, Antonius, 179, 205, 206, 207,
 253
 Torre, Nicolas della, 115
 Tuningus, Gerardus, 29, 41, 121, 123
 Turnebus, Adrianus, 47, 48, 129
 Turquet de Mayerne, Louis, 127
 Tydeman, Meinard, 66, 150, 206
Ubertus. *Zie* Hubert, Étienne
Val, Dennis du, 97
 Vander Keere, Henri, 39
 Vaneeckeren, Esther, 140
 Vaneeckeren, Francisco, 140
 Vechter, Thomas de, 39
 Venetus, Camilius, 115
 Vernelle, Claude, 93
 Vertunien, François, 30, 47, 51, 52, 60, 67,
 91, 131, 164
 Vignier, Nicolas, 148
 Vincent, Antoine, 46
 Vivianus, Johannes, 140
 Vossius, Isaac, 113, 170, 207, 214, 217
 Vulcanius, Bonaventura, 31, 32, 33, 52,
 77, 154, 156, 172, 173, 180, 183, 184,
 185, 186, 187, 188, 189, 193, 204,
 206, 207, 217, 218, 219, 221, 247,
 251, 264, 266, 272
Warner, Levinus, 55, 66, 106, 179, 180,
 208, 209, 210, 211, 215, 216, 217,
 218, 253, 261
 Wechel, Andreas, 101
 Wechel, Chrétien, 58, 104
 Wechel, Johann, 68
 Welsler, Marcus, 27, 109, 133, 187, 268
 Westhovius. *Zie* Boreel, Johannes
 Widmanstetter, Johann Albrecht, 225,
 226
 Wieland, Melchior, 68
 Willem van Oranje, 33, 34, 86, 156, 173,
 177, 188
 Wotton, Henry, 131
 Woudanus, Johannes Cornelisz., 18, 177,
 178, 179, 271
 Woverius, Johannes, 76, 129, 248
Ziletti, Francesco, 97

Curriculum Vitae

Kasper van Ommen (1964) studeerde van 1984 tot 1990 kunstgeschiedenis aan de Universiteit Leiden. Deze studie werd afgesloten met een doctoraalscriptie over het straatmeubilair van de Amsterdamse School in de periode 1911-1940 (handelseditie Stadsdrukkerij Amsterdam 1992). Na verschillende betrekkingen in de boekhandel, het antiquariaat en het veilingwezen, kwam hij in juni 2002 in dienst van de Universiteitsbibliotheek Leiden, waar hij nu 16 jaar werkt als coördinator van het Scaliger Instituut en recentelijk als Conservator Westerse gedrukte werken. Als coördinator kwam hij door het intensieve contact met de Scaliger Fellows steeds meer in aanraking met de wereld van het Humanisme en met die van Scaliger in het bijzonder. Zijn fascinatie voor de humanist resulteerde in een tentoonstelling over Scaligers verzameling oosterse boeken en in verschillende publicaties over diens bibliotheek en over de vele portretten die van deze geleerde zijn gemaakt.

